

KADA BO ZAHTE-
VALA \$20,000,000
ZA BOJ PROTI PIVU.

Velika povodenj "pravega piva"
veliko pregljavio Mellonu in
njegovim pomočnikom.

MELLON NAMERAVA NASTA-
VITI PO ENEGA VLADNEGA
AGENTA V VSEH PIVOVAR-
NARH.

Washington, D. C. — V finančnem departamentu se pečajo s milijardi, da bi bilo dobro, če bi vlada razstegnila svoj delokrog v uveljavljanju prohibicijske postavke tako, da bi bolj povečala prizadevanje, ki atremiti za tem, da bi bil napravljen konec utihotapljanju splošnih pijač in ustavično naglo razširjanje zalaganje "pravega piva."

Zvezna vlada misli s svojim novim načrtom podvojiti obsežne stroške in nastavi po enega zveznega agenta v vsaki pivovarni.

Tisti, ki jim je poverjena obsežna straža, so preračunali, da bi bilo treba za izvedbo novega vladnega programa najmanj 20 milijonov dolarjev. V načrtu je predlaganih še dvajset razmer in petdeset brizgovnih čolnov. Za obratovanje teh novih vladnih vozil bi bilo treba dokaj velika sredstva.

Finančni minister Mellon je prišel, kakor pravijo, do izpovedanja, da postaja "pravo pivo" presplošno po mnogih delih te dežele. Zato da je pripravljen odobriti načrt, po katerem bi se prohibicijska oblast vrnila k starim metodam svojega postopanja ter nastavila v vsaki ameriški pivovarni po enega zveznega agenta, ki bi imel nalogo preiskovati vsak dan izdelke v delnici pivovarni.

Finančni uradniki pravijo, da jih k temu načrtu ni privela kritika. Izpremembe so bile v načrtu že več mesecev.

Nekatere države se ne marajo pridružiti zveznemu prizadevanju v uveljavljanju prohibicijske postavke. Zato bo moral finančni departament tembolj napeti svoje sile po takih državah.

V finančnem departamentu niso enaki misli glede uveljavljanja prohibicijske postavke. In tako ima svoje nazore urad notranjih dohodkov o tem, kako priti vokom vsem križem in težavam v zadevi industrijskega in zdravniškega alkohola.

Po mnenju komisarja Blaira bi bilo najbolje, če bi bila ustanovljena posebna divizija za kontrolo industrijskega alkohola, in o Mellonu je rečeno, da je za to, naj bi administracija kaj izdatnega ukrenila v tem oziru.

Francija ne more
plačati.

Francoski dolg Ameriki znaša več,
kot pa ima Francija vsake
denarja v obtoku.

Pariz, 23. okt. — Ako bo ameriška vlada pozvala svoje dolžnike v Evropi, naj konsolidirajo svoje dolgovne Zdrženim državam kakor je storila Anglija, bo Francija odgovorila: "Nemogoče".

Tako so danes izjavili francoski uradni krogi, ko so izvedeli, da bo Amerika zahtevala konsolidacijo takoj po Novem letu. Francoski uradniki povdarjajo, da po sedanjih valutni Francija dolguje Ameriki 66,594,542,000 frankov, kar je 17 milijard več kot je vseh frankov v obtoku. Ako se dolg Francije amortizira na 50 let in čeprav se obrestje znižajo na štiri odstotke, bi plačila prva leta znašala po štiri milijarde papirnatih frankov na leto, in te vsote ne bo mogla Francija plačevati.

MALA NEZGODA.

Naš znani rojak gospod Sitter je bil kaznovan za vsoto 15 dolarjev radi prehitre vožnje s avtomobilom ob priliki njegovega obiska svojih prijateljev v Jolietu.

Kaj je človek? Zbirka
drobnih baterij!

Ginjenost, vznemirjenost, ljubezen, sovraštvo in strah, vse to zbujajo električni toki, ki se pretakajo po gotovih telesnih potih.

ČLOVEŠKO TELO JE SESTAV
ALI ENOTA 28 TRILIJONOV
BATERIJ.

Chicago, Ill. — Človek ni nič drugega kakor mehanizem, ki ga gonita elektrika in kemična reakcija — stroj, ki sestoji iz 28 trilionov električnih stanic ali celic.

To aliko je podal v pondeljek sveder dr. George W. Crille iz Clevelanda pred 3,000 člani Ameriškega kirurškega kolegijsa, ki so se ta teden zbrali na svojo trinajsto letno konvencijo v tem mestu. Omenjeni zdravnik in anatomist je znan po svojem delu na tiroidni žlezi.

Vzhičenje, ganjenje, ljubezen, sovraštvo, vse to so pojavi, ki jih

zbujajo električni toki, prelivajo se po gotovih telesnih potih, je dejal dr. Crille iz Clevelanda.

Če je teorija dr. Crille resnična, potem bi se dalo ustvarjati življenje s človeškimi rokami.

Vaška telesna celica ali stanica — 28 trilionov takih celic sestavlja človeško telo — je drobna mokra baterija s negativnim in pozitivnim polom, kakor trdi mnenovani zdravnik iz Clevelanda. Možganke celice so najbolj pozitivne, jetrne celice pa najbolj negativne.

Cim večja je razlika v elektridnem potencialu med pozitivno in negativno, tem večja je v človeškem telesu energija. S smrtjo izgine potencialna razlika. Vse je v ravnovesju. Utrujenost zmanjša isto razliko. Spanje je zopet vzpostavilo.

Električni stroj je tisočkrat finnejši in natančnejši kakor vsak (Dalje na 2. strani.)

DAN ZA DNEVOM RASTE
ARMADA NAPREDNIH
DELAČEV.

Los Angeles, Cal. — Fed. Press.) — Mednarodna unija pekarskih in slaščičarskih delavcev v Ameriki (International Bakery & Confectionary Workers' Union of America) je na svoji tujaknji konvenciji odobrila amalgamacijo unij, neodvisno delavsko politično stranko in delavsko častnikarstvo agenturo Federated Press.

Tisti, ki ne delajo, pa
dobro jedo.

(Federated Press.)

Tobačna družba R. J. Reynolds Tobacco Co. bo letos naredila preko 20 milijonov dolarjev čistega dobička od cigare, katerih prodaja letno 64 milijard komadov. To pomeni, da bodo delničarji te družbe prejeli 25% profita na vsako delnico.

Island Creek Coal kompanija izkazuje do 30. septembra t. l. \$859,885 dobička od 854,728 ton nakopanega premoga. To je približno dolar profita od vsake tone.

S. S. Kresge Co., ki poseduje takozvane 10-centne prodajalnice, bo letos imela preko deset milijonov čistega profita.

Ameriška telefonska in telegrafna družba je naredila v prvih devetih mesecih tega leta 71 milijonov dolarjev dobička, oziroma \$8.25 na vsako delnico.

Jeklarska družba Republic Iron and Steel Co. ima v prvih devetih mesecih 1923 preko pet milijonov dolarjev profita.

Cankov berači za
posojilo.

Ker je zdobil revolto kmetov in
delavcev, mudi, da se zaenkrat
bogato nagrado.

Rim, 23. okt. — Kristo Kalkov, bolgarski minister za zunanje stvari, zdaj obiskuje glavna mesta zavezniških držav s namenom, da izbere posojilo za Bolgarijo.

Ko je prišel v Rim, je dejal pred častnikarskimi poročevalci, da je v Bolgariji zdaj mir, vlada Cankova je čvrsta v sedlu in vladajoča stranka želi mirnih in prijeteljkih odnosov z bolgarskimi sosedi.

Italijanski fašistovski listi pišejo zelo simpatično o bolgarski vladi in naglašajo, da Italija lahko računa na prijateljstvo Bolgarije.

Japonke, pokopane med potresom,
šivale 25 dni.

Tokijo, 23. okt. — Štiri japonke dekline, dijakinje na jokohamski srednji šoli, ki so bile pokopane pod razvalinami, ko je potres 1. septembra porušil poslopje, so bile odpokane šive petindvajset dni po katastrofi. Dekline so se nahajale v votlini pod razvalinami in živle ob kapljicah vode, ki je curčila od zgoraj.

ILLINOISKI RUDARJI
DOBE POKOJNINO.

Preko 60 let stari rudarji bodo
prejemali \$30 mesečno od
svoje organizacije.

Springfield, Ill. — (Fed. Press.) — V illinoiskih premovalnikih dela 4587 rudarjev, ki so prekoristili 60. leto svoje starosti. Večina teh moških koplje premog že od svojih mladih let in rase peščice — ki se je prisilila semkaj pomaje — so vsi člani unije, od leta 1897, ko je bila rudarska unija organizirana v Illinoisu.

Ta fakta je dognala pokojninska komisija rudarske unije, katere predloži prihodnji konvenciji rudarjev načrt za pokojninski sistem v organizaciji. Komisija priporoči konvenciji, da se določi stalna pokojnina rudarjem od 60. leta naprej v mesečnem znesku od \$25 do \$30. Rudarji, ki so že 15 let nepretrgoma člani illinoiske rudarske unije, bodo deležni pokojnine. Pokojninski sklad bodo financirali člani s posebnim assessmentom.

Komisija je tudi predložila polalanec legislature zahtevo, da država uvede pokojnino za vse stare delavce v Illinoisu.

Pregled dnevnih dogodkov.

Amerika.

Zvezna vlada namerava zahtevati od novega kongresa dvajset milijonov dolarjev za boj proti pivu.

Oklahomski governor Walton obtožen 22-ih prestopkov.

Illinoiski rudarji dobe pokojnino od svoje organizacije.

Dr. Crille je izjavil na kongresu zdravnikov v Chicagu, da je človek sestavljen iz bilijonov električnih celic.

Lloyd George nadaljuje svoj apel na Ameriko za rešitev Evrope.

Inozemstvo.

Revolte trgajo Nemčijo. Bavarska se je dvignila proti Berlinu, kri teče v Porenju, komunisti so okupirali Hamburg.

Grški diktatorji javljajo, da so potlačili protirevolto.

Dvajset žandarjev ubitih v Srbiji.

Francija ne more ničesar plačati Ameriki.

Bolgarski diktator berači za denar.

Mussolini organizira novo entente proti mali ententi.

30 rudarjev pokopanih v Italiji.

London, 23. okt. — Iz Rima javljajo od razstrelbi v rudniku v Cerpallu, Italija. Dvajset rudarjev je živih pokopanih.

VREME.

Chicago in okolica: v četrtki jasno. Vzhodni in južnovzhodni vetrovi. Temperatura v zadnjih 24 urah: najvišja 54, najnižja 44. Solnce izide ob 12, zaide ob 5:57.

22. OBDOLEŽJE NAVEDE-
NIH ZA OBTOŽBO OKLA-
HOM. GOV. WALTONA.

Moralna propalost, korupcija v uradu, hotno zanemarjanje uradnih dolžnosti in nesposobnost, vse to je očitano governorju v tistih obdobjih.

MED OBRAVNAVO UTRONE
BITI GOVERNOR WALTON
SUSPENDIRAN.

Oklahoma City, Okla., 22. okt. — Kakor vse kaže, se bo postopanje proti oklahomskemu governorju J. C. Waltonu zavleklo dva ali tri dni.

Ko je prejela spodnja hiša oklahomske postavodaje poročilo preiskovalnega odseka, je glasovala za to, da hoče slišati vse dokaze, ki jih je dognal preiskovalni odsek, preden sprejme poročilo za javno obtožbo.

Zastranega ni pričakovati, da bi se vršilo glasovanje o predloži za javno obtožbo pred sredo.

Moralna propalost, korupcija v uradu, hotno zanemarjanje uradnih dolžnosti in nesposobnost, vse to je zatirano v dvaindvajsetih obtožbah, ki jih vsebuje hišna obtožnica. Za vsako tako točko bodo poslanci glasovali posebej. Vsaka točka zadostuje, da pride eksekutivni načelnik oklahomske države na sodišče klopi pred sodni stol v senatu.

Koraki, ki stremijo za tem, da bi bil governor Walton suspendiran med obravnavo, če bi poslanska zbornica glasovala za katerokoli obtožbino točko v obtožnici, so bili storjeni in dokončani danes. Večina senatovih članov je sklenila glasovati za resolucijo, po kateri bi moral governor odstopiti za časa svoje obravnave, če bi poslanska zbornica vložila javno obtožbo proti njemu.

Hiša je bila odgodena danes popoldne do jutri jutraj potem, ko je bilo prebrano prvo pričevanje preiskovalnega odseka — pričanje Aldricha Blaka, ki je bil poprej eksekutivni svetovalec in ki ga je governor kratkoma odstavil, ko se je sestala postavodaja. Dva uradnika bosta morala najmanj štirindvajset ur štati, preden bosta prišla do konca.

Nooj ni governor Walton naredil nobene javne opazke o postopanju poslanske zbornice.

Galerija je bila nabito polna radovednega občinstva, ko je bilo odsekovo poročilo predloženo poslanski zbornici. Hiša je glasovala za to, da ne sme biti noben član poslanske zbornice odsoten med obtožnim postopanjem.

Sedeži treh članov so izpraznjeni.

Čitanje odsekovega poročila je trajalo skoro dve uri.

Poslanec Garner iz okraja Johnston je predlagal, naj hiša razpravlja o vsaki točki posebej. Nadalje je tudi zahteval, da mora biti dognano preiskovalnega odseka prebrano pred zbornico, preden se poslanci lote obtoževanja.

(Dalje na 2. strani.)

Nova ententa.

Italija, Bolgarija, Turčija in Albanija se sblizujejo proti mali ententi.

Pariz, 23. okt. — Kakor poročajo iz Carigrada, se Mussolini akvarja z ustanovitvijo nove entente, ki bo vključevala Italijo, Turčijo, Bolgarijo in Albanijo, morda tudi Ogrsko. Mussolinijev cilj je, ustanoviti alijanso, ki bo protistoj napram mali ententi na Balkanu in v srednji Evropi. Na ta način bi Italija rada dobila vpliv na Sredozemskem, Jadranskem in Črnem morju. Kakor je mala ententa pod vplivom Francije, tako naj bi bila srednja ententa (kot se bo Mussolinijeva alijansa najbrž imenovala) pod vplivom Italije. Francoski uradni krogi so precej skeptični o uspehu Mussolinijevega načrta.

Turčija si je zadnje čase pridobila precej prijateljstva s Bolgarijo in skuša obnoviti svoj predvojni vpliv v Albaniji.

Pariz, 23. okt. — V Nemčiji vlada velika zmešnjava. Take kri-

Razpadanje Nemčije;
krvavi boji v Porenju.

Uporni bavarski general poziva vse nemške čete na revolto proti berlinski vladi. Veliko koncentriranje vojskih čet na Saksonskem. Porenjski separatisti so našli na oborožen odpor; več mrtvih in ranjenih. Angliči v Colognu nočejo priznati porenjske republike. Po vsej Nemčiji vlada največja zmešnjava.

Berlin, 23. okt. — Komunisti so danes osvojili veliko pristanišče mesto Hamburg. V bojih je bilo 20 oseb ubitih in 40 ranjenih.

V Chemnitzu na Saksonskem so v teku krvavi boji med komunisti in narodno gardo. — Iz Porenja in Porurja prihajajo vesti o ljutih bojih med komunisti in separatisti. Renako-prusko mesto Busbach je v plamenu.

Berlin, 23. okt. — Gen. Lossow, odstavljeni poveljnik vseh čet na Bavarskem, je v pretekli noči razposlal brezštevno depešo po vsej Nemčiji, v kateri apelira na vse nemško armado, naj revoltira proti centralni vladi v Berlinu in se pridruži Bavarski, ki si je vzela nalogo "očistiti Nemčijo marksizma".

Apel je bil razposlan potem, ko je 20,000 zveznih vojakov med velikimi monarhističnimi ceremonijami v Monakovem priseglo svetobno Bavarski. Ta korak uporne bavarske generala se smatra za očitno prezir vseh zveznih oblasti in odprt posiv čet narodne garde v drugih državah Nemčije na revolto. Vse radiopostaje so prejtele apel Lossowa.

Stresemannova vlada je pričela mobilizirati čete. Šnobi so poročali, da je bilo poslanih 80 vlakov vojaštva na Saksonsko, kjer je danes koncentriranih okrog 80,000 moč v Leipzig, Plauen in drugih mestih blizu bavarske meje. Istotako prihajajo vesti o spopadih med četami narodne garde in proletarskimi stotnjami na Saksonskem. V Meissenu je bila bitka med kavalerijo in komunisti; sedem delavcev je bilo ranjenih.

Predsednik saksanske delavske vlade Zeigner je sporočil v Berlin, da bo njegova vlada sodelovala s centralno vlado v akciji proti Bavarcem, toda koncentriranje armade na Saksonskem se mora omejiti, ker delavci tamkaj sumijo, da se čete abirajo proti njim.

Pariz, 23. okt. — Gibanje za Porenjsko republiko je našlo na oborožen odpor in kri teče v mnogih mestih. V Aix-la-Chapelle so v prejšnji noči izbruhili iskrivi, ko so nacionalistični dijaki napadli separatistično polico. Dve osebi sta bili ubiti in mnogo ranjenih. Oddelek belgijske konjenice je pripravljen intervenirati.

Nacionalistične protidemonstracije so se pojavile v Wiesbadenu, Mainz in drugih mestih, toda bile so potlačene in separatisti so obdržali kontrolo.

"Le Matin" je prejel vest iz Coblensa, da je bilo tam deset oseb ranjenih, ko so se streljali pruski policisti in separatisti. Trgovci so velikoma zapirli prodajalnice, ker nihče ne ve, kak denar je v veljavi in koliko je vreden.

Bruselj, Belgija, 23. okt. — Porenjski republikani so večer okupirali Munchen-Glarbach, Berncastel in Treves v francoski okupacijski coni; skupaj so zasedli deset mest in organizirali začasno vlado. Separatisti so pa našli na odpor v angleški coni. Angliči so dali razumeti, da ne bodo trpeli v svoji coni nobenega rebelnega gibanja, niti ne bodo priznali novih oblasti.

Duesseldorf, Porenje, 23. okt. — Provisorijna vlada Porenjske republike je bila danes organizirana v Duren. Leon Deckers, pod žig vodstvom je bila republika proklamirana zadnje nedelje, je stopil v ozadje, na čelo vlade je pa stopil znani vodja separatistov Joseph Mathes.

Separatistične čete se prevažajo od mesta do mesta v francoskih vojaških tovornih avtomobilih. V Wanzu blizu Gelsenkirchena so se separatisti spopadli s komunisti; dva separatista sta bila ubita in šest komunistov ranjenih.

Berlin, 23. okt. — V Nemčiji vlada velika zmešnjava. Take kri-

Revolucionarni izbruh
v Jugoslaviji.

Poročilo se glasi, da je bilo 12
žandarjev ubitih v srbskem
mestu Prirenu.

Pariz, 23. okt. — Iz Beograda je prišla vest o revolucionarnem izbruhu v Prirenu, Srbija. Dvajset žandarjev je bilo ubitih.

Nova grška revolta
potlačena.

Diktator naznanil, da je monarhistična vrtaja bila brez
uspeha.

London, 23. okt. — Po novejših brzojavkah iz Aten se protivladni vstaji še drže v Korintu, Patrasu in Calamati. Povod drugod so vladne sile v premoči in revolte so lahko smatra za potlačene.

Atene, Grčija, 23. okt. — Grška vlada je danes poročala, da je protirevolta, katero je začel general Metaxas, potlačena. Metaxas je bil oči avetovalec bivšega kralja Konstatina.

Revolta proti sedanjim vojaškim diktatorjem je izbruhnila v Aten, v Korintu, Chalkisu in Lamaju. Metaxas je objavil ultimatum sedanjim vladam, da mora vlada narediti prestop nove vladi, ki ima biti izvoljena in armada ne sme biti vključena. Polkovnik Plastiras, vodja sedanje vlade, je takoj razglasil obsedeno stanje in postal letala nad abirališka upornikov. Letalci so metali letake s posuvmi, da se morajo uporniki takoj podati, če ne, bodo mesta bombardirana. Obenem je Plastiras poslal dve bojni ladji in dva bataljona vojaštva v Korint. Atenska vojska 8000 moč je ostala zvesta vladi.

Vlada dolgi kralja Jurija, da je v zvezi z revolto. Kralj je obdelan, da je bil ultimatum upornikov spisan v njegovi palači.

Iz Mussolinije.

Rim. — (Fed. Press.) — Diktator Mussolini je izdal naredbi, da podlagi katere pridejo vse delavske konsumna društva pod kontrolo države. Socialistično in hrihalno časopisje protestira proti tej naredbi.

"Observatore Romano", uradni papešev list, se pritožuje, da fašisti omejujejo svobodo katoliškemu socialnemu gibanju.

Pri občinskih volitvah v Beneventu so fašisti zagrozili s smrtjo volilem, ki ne bodo volili fašističnih kandidatov. Klerikalna stranka je protestirala, pa ni nič pomagalo.

se še ni bilo izza vojne. Republika visi na niti. Govornice o puhih in protipuhih, o monarhističnih in komunističnih revoltech se razširjajo in križajo vsako uro.

Ljudje so zbegani; ne vedo kaj je bi počeli. Glad sija in vseh kotov. Ker je marka popolnoma propadla (večer je bilo 50 milijard mark za dolar), je berlinska uprava sredi izdala šest naredb, s katerimi upa zadrti absolutni kaos, predno izidejo nove, takozvane rentne marke. Po teh naredbah ne smejo trgovci jemati tujega denarja, temveč samo papirnate marke, ki se potem zamenjujejo za zlate marke, imenovane "wischenschein", katere bodo izdane danes. Vse prodajalnice morajo biti odprte osem ur dnevno. Velike industrijske tvrdke smejo izdajati svoj lastni denar, ki pa mora temeljiti na zlatu.

Kruh so večer prodajali po deset milijard mark hlebec.

Delavske novice.

Podpora resoluciji društva S. W. P. J. v Johnston Cityju, Ill.

Collinswood, O. (Izvirno poročilo. John Gorjane in John Zupane). — Društvo "V Boj", šteje 53 S. N. P. J. je sprejelo resolucijo v kateri izreka, da se strinja s resolucijo društva šteje 91 S. N. P. J. v Johnston Cityju, Ill., v kateri se apelira za podporo Federalizirani farmarski delav. stranki. Društvo šteje 53 S. N. P. J. apelira na druga društva S. N. P. J., da se pridružijo njegovi akcijam.

Apel na organiziranje v Farmarski delavski stranki v Minnesoti.

Chisholm, Minn. (Izvirno poročilo. Joseph Ule). Brat Joseph Ule apelira na delavce v Minnesoti, da pristopijo k farmarski delavski stranki. Člani te stranke, ki so zastopali s prispevki, naj poravnajo svoje zgostale prispevke, da bo stranka močna in krepka v prihodnjem volilnem boju, prav poziv.

Brat Ule konstantira v svojem apelu, da se delavci in farmarji v Minnesoti izvolijo svezna senatorja Henry Shipsteada in Magnusa Johnsona, da delata v sveznem senatu v korist delavcev in kmetov. Na to izjavlja, da je stranka protikapitalistična in da postaja od dne do dne močnejša, kajti farmarji in delavci v Minnesoti se organizirajo v nji.

Velik slovenski ljudski shod v Elyju, Minn.

Ely, Minn. (Izvirno poročilo. Joseph Komatar). — V nedeljo dne 23. oktobra se vrši v Elyju velik slovenski ljudski shod v dvorani Jugoslovanskega doma. Na tem shodu bodo postavili kandidata za prihajajoče volitve. Termin je potekel dvema slovenskima aldermanoma in sodniku, ki je poznan kot pošteni. Shod prične točno ob treh popoldne.

Sklepiatelj navajajo v svojem vabilu, da je svetovna vojna prebudila Slovence in letargije. Otrli so se indiferentno v politiki in so postali politično aktivni. Za to je dolžnost vsakega slovenskega volilca, da se shoda udeleži, podarjajo sklepiatelj shoda.

Starica smolnarica. (Fotografirano. Press.)

San Francisco, Cal. — Sloveni delavci v tujakih delavnicah se izdelovanje smotke nadaljuje že drugi mesec. Smotkarice so trdno drle, čeprav se lastniki delavnic najeli Kitajce na stavkokoško delo. Ko so stavkarice povabile kitajske sbeke na shod v nadi, da jih pridobije za organizacijo, se je odvalil en sam Kitajec.

Pristaniščni delavci dobili večje mendo.

Galveston, Tex. — Tujakinja pristaniščni delavci so dobili 25 do 30 centov mesdnega povzika na uro.

Anizatske razmere v Novi Angliji.

Keene, N. H. — Delavski voditelj s Brednjega zapada, ki si je ogledal delavske razmere v novozangleških državah, slasti v New Hampshiru in Malnu, je dejal: "Tudi nas Nove Anglije, Gospodi Nikiar nism mabili, da imamo v Ameriki anizatske razmere. Parna pihali tulijo jutraj ob šestih in zvečer ob šestih; delavci delajo 12 ur in prejema 12 do 18 v tednu. V hotelih imajo le plinovo razsvetljavo in vodo prodajajo na vrče. Zdi se, da civilna vojna v teh državah še danes ni končana."

Strajk pristaniščnih delavcev v Vancouverju.

Vancouver, B. C. — Tukaj je sestavilo 1500 pristaniščnih delavcev. Stavkarji sahtevajo vpostavitve bonusa pet centov na uro od nakladanja lesa, ki jim je bil odvzet pred dvema letoma. Pristanišče, ki je največje na pacifični strani Kanade, popolnoma po-
dla.

Parobrodne družbe se zagrozile, da dobe angleške imigrante, katerih je okrog 2000 brez dela na preletskih farmah, ako se stavkarji ne podajo.

Izvirni dobili povziki.

St. Louis, Mo. — Organizirani livarji v St. Louisu — okrog 400 po številu — so izvajali 50 centov mesdnega povzika na dan, da zdaj prejema 97.50 dnevno za osem ur dela.

Delavci v atlantskih pristaniščih dobili večje plačo.

New York, N. Y. — 40,000 pristaniščnih delavcev v New Yorku, Bostonu, Baltimoru in Portlandu (Me.) je dobilo povzikan meo 80 centov na uro in \$1.20 na uro

za čas, ko je bila podpisana nova kolektivna pogodba pred nekaj dnevi. Glede delavnika (48 ur v tednu) je ostalo pri starem. Ena družba še neč podpisati pogodbe in 700 delavcev je ostalo na straku, dokler ne podpiše.

Izgubljena stavka.

New Orleans, La. — Okrog sto ladijskih tesarjev, ki so 1. avgusta zastavkali s zahtevo, da se jim menda povzika na \$1 na uro, so je ta teden vrnilo na delo. Stavka je izgubljena. Tesarji še vedno prejema 75 centov na uro.

Razne vesti.

DEPORTACIJA INOZEMSKIH DIJAKOV.

Springfield, Mass. — Sedem najst inozemskih dijakov, ki se senkaj dospeli pred kratkim in se vpisali na šolski zavod "American International College" v tem mestu, mora nazaj, odkod so prišli. Tako jim je ukazala svezna pristalska oblast, ker so vztopili v Združene države potem, ko so bile kvote dotičnih dežel že izčrpane.

Nasprotno je prevladalo mnenje, da morejo inozemski dijaki priti v to deželo na podlagi posebnega dijaškega določila v pristalski postavi. In sedaj so prizadeti krogi napeli vse svoje moči, da bi bila preprečena ostrona preklonina ta deportacija. Ali po ukazni iz Washingtona se mora vseh tistih sedemnajst dijakov sglasiti v New Yorku v enem tednu.

"American International College" pripravlja inozemske dijake za delo med rojaki v Združenih državah ali pa v njihnih domaćih deželah.

RAZPREDVALCI PREMAGA DELAJO FENVELOKE DOBIČKE.

Washington, D. C. — Verilništvo in navijanje cen je vselej v bujnim cvetju, kadarkoli je kolikšaj šuto pomanjkanje premoga. Zato priporoča svezna premogovna komisija, da bi naj vlada tako uravnala to zadevo, da bi bilo razdeljevanje premoga popolnoma pod kontrolo svezne vlade.

Poročilo, ki je v dodatek končnem poročilu inozemskih pred nakolnimi tedni odstrani omenjene svezne komisije, dobi prodajalca, ki prodajajo premog na deželo, da delajo pravašne dobičke. Prodajalci na drobnoprodajo delajo popolnoma svezne dobičke pri prodajanju premoga. V primerjavo je vzela premogovna komisija povprečno ceno v razdobju petih let, in eiser od 1. 1918. do 1. 1922.

WILSONOVI NABORI O LIGI NARODOV V KNJIGI.

Princeton, N. J. — Woodrow Wilsonove zagovore lige narodov, kakor jih je obrasloil v javnih nagovorih in na konferencah v Bell Hill, je sbral in sestavljal v do vršeni zbirki Hamilton Foley. Knjigo te zbirke izda univerza v Princetonu.

Bivši predsednik je odobril delo. V pismu do Foleyja upa Wilson, da bo ta knjiga prav prišla vsem tistim, ki si lelo pravilno razumeti ligo narodov in bistvene probleme nastale vlad stališča, ki so ga zavzele Združene države napram ligi.

300,000 ZAMOROV ODBLO IZ GEORGIJE.

New Orleans, La. — Imeljvanje zamorov iz Georgije na sever se nadaljuje brez prestatka, kakor poroča departament za trgovino in delo. Vsa teden se povprečno izseli 1500 črncev. Departament domneva, da je letos odbilo najmanj 300,000 zamorov iz Georgije, Farmarji bodo morali temeljito izpremeniti delovne razmere, ako bodo hoteli obdržati temopolne delavce.

Bartome posla francoske vojske, naj odrežejo pokorščino.

Pariz, 23. okt. — Henri Barbusse, slavni francoski pisatelj, je v svojem govoru na shorovanju bivših vojakov apeliral na vse tiste, ki imajo stike s francoskimi vojniki v Porurju, naj apelirajo nanje, da ni treba pobijati nemških delavcev. "Kadar bodo vojaki v okupiranih krajih poklicani streliati na nemške proletarce, naj odrežejo pokorščino in, da je treba, naj rajši streljajo na svoje lastne častnike kakor pa na brate svojega delavskega razreda," je dejal Barbusse.

BERGERJEV TOČNIK O-SOJEV.

Washington, D. C. — Ko je bil oidek sedil Viktora Bergerja radi njegovih političnih nazorov, je bil v vrstah njegovih točnikov najglasnejši poslanec R. F. Welty iz obseka države. Istega Weltyja je sedaj obočil sednik Paul Jones v Toledo na eno leto trdega dela in na denarno globo v znesku po \$500, ker je vzal preirano visoko plačo za to, da je dobil nekakšno vojno veteranu odkodnino.

"Bodijaj delali v hrbel," je vpil Welty tedaj, ko je obsekal Bergerja, in ko je bil ameriški patrijotizem v stadiju najhujše opojnosti.

AMNESTIJSKO VPRAŠANJE.

Washington, D. C. — Fed. Press. — Namige, da se pece Be la hila s vprašanjem o imunitiv nekaterih političnih jetnikov, je sopot šuti v vplivnih republikanskih krogih. Nekateri vodilni mošje se trdijo negovoriti predsednika Coolidgea k temu, da bi si dal predložiti natančne podatke o dokazih in pričanjih iz sodnih zapiskov, kjer trde detektiv, da so politični jetniki bombarji in poigalci.

Gover, ki ga je imel senator Borah na sednji pishibični konferenci in v katerem je dejal, da bi morali mošje, ki si prisadavajo uredjati suhi amandament, delovati tudi na uveljavljenje ustavnega amandamenta za svobodno besedo s oprostitvijo tistih političnih štev, je napotil administracijo, da se je isnova začela brigati za amnestijsko vprašanje.

NOV DORASTEK KUBAŠKE KOLONIJE.

New York, N. Y. — Kubaško kolonijo v Kamerovem na Sibirskem bo pomnožilo še sedemnajst ameriških delavcev, ki so odpotovali iz New Yorka na balitko-amerikam parniku Estonia, kakor poroča tujakini glavni stan kubaške kolonije. To je zadnja skupina na to leto.

Voditelj te skupine John Peters iz Berkeleyja, Cal., je vzel s sabo posiva in aladiš za \$2,000. Ta denar je vzel iz lastnega šepa. On je pekovski mojster in misli postati poljedelja pekovskega departamenta v sibirski koloniji. Ewald Loetscher iz Bellevilla, Ill., gre tjakaj s celo svojo družino kot rudiški strokovnjak.

Skupina je vzela s sabo 80 ton tovora v vrednosti \$20,000. Člani so iz raznih krajev te dežele in Kanade. Poleg še imenovanih so v skupini se naslednji ljudje: John Stanković iz Lodijs, Cal.; Frank Wahander, Hannes Tammi, Martin Flemming in Henry Haarla, vsi iz Berkeleyja, Cal.; John Davies iz Hartshorne, Oklahoma; Henry Slup iz Toronto, Canada.

ROOSEVELTOV NAČIN.

Washington, D. C. — Ko je Coolidge zadnjo soboto skliceal governerje vseh sveznih držav k sebi na konferenco, se je postužil Rooseveltovih metod. Nastavlil je celo baterijo administrativskih govornikov na pojedini v Bell Hill. In tako ni bilo časa, da bi izrekli gostje kako besedo. Ni samo on govoril, ko je zatrdil, da hoče na vsak način uveljaviti prohibično postavo. Ne, ne samo njegov govor. Kajti govoril je seve tudi generalni državni pravdnik Daugherty, čuti je bilo strahno dolgo poročilo prohibičnega komisarja Haynesa in razne pripombe odstrani drugih gospodov iz uradne družine Coolidgeve.

BOMBA VRENA V HIŠO SUSAŠKEGA VODJA.

Moline, Ill. — Nemane osebo v ponedeljek ponoči vrge bombe v hišo Geo. W. Wooda, znanega voditelja suhašev, ki je pred kratkim povzročil gonjo na pivake kroge v Molinu. Bomba je deloma razdejala hišo, toda Woodu in njegovi družini se ni zgodilo nič hlega.

NADOVI SUSAŠKEGA DELA.

St. Louis, Mo. — (Fed. Press.) — Braovlak St. Louis-Chicago Wabash Limited je pred nekaj dnevi izgubil lokomotive na poti pri Edwardsville, Ill. Najprvo je izpadlo eno kolo in potem je konec pramie oaj tolkal po tračnicah in prga je bila raztrgana kakih tisoč čviljev daljave. Potniki so bili precej osuveni, toda polhodov ni bil nihče. Lokomotiva je bila delo stavkokošev, ki so se vedno zaposleni v delavnicah Wabash Kolonice v St. Louisu.

SVYOPSKI DENAR PADA, PADA, PADA.

Angleški frank, francoski in belgijski frank in italijanska lira grede dol.

London, 23. okt. — Vsed kaotični razmer v Evropi — slasti v Nemčiji, kjer je danes milijarda mark vredna komaj dva centa — in valed negotovosti v reparacijah vprašanju se padle valute vseh svezniških držav. Najbolj sta padla francoski frank in italijanska lira.

DOLÉNIJE KREBUŠNIK DRŽAV.

Washington, D. C. — Poročilo svezne komisije za dolgove odtuje dolžnice in dolgove na naslednji način:

Armenija \$14,263,196; Avstrija \$27,664,065; Belgija \$445,782,734; Čehoslovakija \$100,423,344; Estonija \$16,788,728; Francija \$3,917,326,374; Grška \$16,126,000; Mandžarska \$1,989,285; Italija \$1,978,879,133; Latvija \$6,085,478; Libanija \$30,168; Litvanija \$5,977,968; Poljska \$181,839,315; Rumunska \$43,218,878; Rusija \$237,242,054; Jugoslavija \$60,892,592.

ČLOVKE JE IZ SAMIH DROBNIH BATERIJ, PRAVI DR. CRILLE.

(Nadaljevanje s prve strani.) Je tako fin in natančen instrument, ki ga naredi sloveška roka, trdi dr. Crille.

"Po našem mnenju sárinje elektrika plamen življenja, ki gori v celici, in plamen — oksidiranje — daje elektriko, potrebno za gibanje sloveškega telesa," je rekel nadalje.

"V sloveškem telesu ni nič več energije, kakor je je v nečloveku. V sveznem telesu je energija preostrelana in nalagana v sklad, da potem goni organism. V nečloveškem telesu je ista energija, ali je pa isenačena, nedelavna, nečloveška."

"Dva vodna toka tečeta naglo. Oba bi rada prišla na najnižjo ravni, na ekvilibrij. Eden je preostrel in toliko ognja, da te še požene. Tako je ustvarjena potencialna energija ali sila, ki mora v pravilni legi gnati milisa koleca. Kajti v nadaljnjem toku je ustvarjena potencialna sila namagnona oprežena, in vrtil se vodno kolo, in vrčena ali luč, ali elektrika je spošteta."

Sila, ki daje človeku moč, da hodi, sila, ki premika človeku prste po klaviaturi ali tipkah na pisalnem stroju, sila, ki daje človeku moč, da zamahne s roko, je nabrana okoli vsake ismed tistih 25 trilionov celic.

Čeprav je ta votlinica atomična velikosti, bi vendar v silinaju, če

bi jo razprostrli, pokrila prostor desetih akrov, kakor meni dr. Crille.

Dr. Crille je skonal svoje predavanje s naslednjimi besedami: "Čeprav je ta teorija prestala preiskunjo na kirurški kliniki, dosej še ne bo, dokler ne bo mogel slovek narediti live celice, dokler ne bo človek v stanu umetno ustvarjati življenja."

22. OKTOBR NAHVEDENI ZA OKTOBR OKLAH. GOV. WALTONA.

(Nadaljevanje s prve strani.)

Toška, ki tvori obtočilo snov hila obtočnica, se glase takola: 1. Governer je postavil Charles H. Barkins, ko je bil član polanske aternice, za okrožnega sodnika.

2. Denar državne blagajne porabljen za posebne namene s tem, da je governer stavil svoje ga šoterja na plačilno listo državnega zdravstvenega departamenta. 3. Zabranil je ostanek veliki poroti oklahomskega okraja.

4. Z vplivom uradne oblasti si je najemal posojila v svoje posebne svrhe.

5. Governer je zagrožil s oblastjo vetiranja, če mu ne ugodu v zahtevi, s katero je imlil privoljenje denarnega prispevanja za državno prosvetno ustanovo.

6. Odklonitev sodnega odloka za "habes corpus."

7. Preprečil je skupščino spodnje državne legislature dne 26. septembra, ki je bila sklicana, da preliše obtočbe, naperjene proti državnim uradnikom.

8, 9, 10, in 11. Razglasitev obseidnega stanja brez vsakega pravega povoda v okraju Okmulgee, v mestu in okraju Tulsa pa škom oklahomske države.

12. Polakulal je preprečiti is-

POZOR ROJAKI V KANSASU!

Občinstvu namnamjam, da sem odprl NOVO KROJAČNICO na ARMA, Kans. Uljudno se priporočam za izdelovanje novih oblek po amerni cen. Popravilam, likam in čistim tudi stare obleke po zmerni cen. Prečno si kupite ali naročite obleko od kje drugje, pridite k meni, da vam pokažem moje najnovejše vzorce in čiste volne in moje cene. Za obilni obisk se priporočam Vam: Frank Hrmocnik, Merchant Tailor, Arma, Kans.

Občinstvu namnamjam, da sem odprl NOVO KROJAČNICO na ARMA, Kans. Uljudno se priporočam za izdelovanje novih oblek po amerni cen. Popravilam, likam in čistim tudi stare obleke po zmerni cen. Prečno si kupite ali naročite obleko od kje drugje, pridite k meni, da vam pokažem moje najnovejše vzorce in čiste volne in moje cene. Za obilni obisk se priporočam Vam: Frank Hrmocnik, Merchant Tailor, Arma, Kans.

Občinstvu namnamjam, da sem odprl NOVO KROJAČNICO na ARMA, Kans. Uljudno se priporočam za izdelovanje novih oblek po amerni cen. Popravilam, likam in čistim tudi stare obleke po zmerni cen. Prečno si kupite ali naročite obleko od kje drugje, pridite k meni, da vam pokažem moje najnovejše vzorce in čiste volne in moje cene. Za obilni obisk se priporočam Vam: Frank Hrmocnik, Merchant Tailor, Arma, Kans.

Občinstvu namnamjam, da sem odprl NOVO KROJAČNICO na ARMA, Kans. Uljudno se priporočam za izdelovanje novih oblek po amerni cen. Popravilam, likam in čistim tudi stare obleke po zmerni cen. Prečno si kupite ali naročite obleko od kje drugje, pridite k meni, da vam pokažem moje najnovejše vzorce in čiste volne in moje cene. Za obilni obisk se priporočam Vam: Frank Hrmocnik, Merchant Tailor, Arma, Kans.

Občinstvu namnamjam, da sem odprl NOVO KROJAČNICO na ARMA, Kans. Uljudno se priporočam za izdelovanje novih oblek po amerni cen. Popravilam, likam in čistim tudi stare obleke po zmerni cen. Prečno si kupite ali naročite obleko od kje drugje, pridite k meni, da vam pokažem moje najnovejše vzorce in čiste volne in moje cene. Za obilni obisk se priporočam Vam: Frank Hrmocnik, Merchant Tailor, Arma, Kans.

Občinstvu namnamjam, da sem odprl NOVO KROJAČNICO na ARMA, Kans. Uljudno se priporočam za izdelovanje novih oblek po amerni cen. Popravilam, likam in čistim tudi stare obleke po zmerni cen. Prečno si kupite ali naročite obleko od kje drugje, pridite k meni, da vam pokažem moje najnovejše vzorce in čiste volne in moje cene. Za obilni obisk se priporočam Vam: Frank Hrmocnik, Merchant Tailor, Arma, Kans.

Občinstvu namnamjam, da sem odprl NOVO KROJAČNICO na ARMA, Kans. Uljudno se priporočam za izdelovanje novih oblek po amerni cen. Popravilam, likam in čistim tudi stare obleke po zmerni cen. Prečno si kupite ali naročite obleko od kje drugje, pridite k meni, da vam pokažem moje najnovejše vzorce in čiste volne in moje cene. Za obilni obisk se priporočam Vam: Frank Hrmocnik, Merchant Tailor, Arma, Kans.

Občinstvu namnamjam, da sem odprl NOVO KROJAČNICO na ARMA, Kans. Uljudno se priporočam za izdelovanje novih oblek po amerni cen. Popravilam, likam in čistim tudi stare obleke po zmerni cen. Prečno si kupite ali naročite obleko od kje drugje, pridite k meni, da vam pokažem moje najnovejše vzorce in čiste volne in moje cene. Za obilni obisk se priporočam Vam: Frank Hrmocnik, Merchant Tailor, Arma, Kans.

Občinstvu namnamjam, da sem odprl NOVO KROJAČNICO na ARMA, Kans. Uljudno se priporočam za izdelovanje novih oblek po amerni cen. Popravilam, likam in čistim tudi stare obleke po zmerni cen. Prečno si kupite ali naročite obleko od kje drugje, pridite k meni, da vam pokažem moje najnovejše vzorce in čiste volne in moje cene. Za obilni obisk se priporočam Vam: Frank Hrmocnik, Merchant Tailor, Arma, Kans.

Občinstvu namnamjam, da sem odprl NOVO KROJAČNICO na ARMA, Kans. Uljudno se priporočam za izdelovanje novih oblek po amerni cen. Popravilam, likam in čistim tudi stare obleke po zmerni cen. Prečno si kupite ali naročite obleko od kje drugje, pridite k meni, da vam pokažem moje najnovejše vzorce in čiste volne in moje cene. Za obilni obisk se priporočam Vam: Frank Hrmocnik, Merchant Tailor, Arma, Kans.

Občinstvu namnamjam, da sem odprl NOVO KROJAČNICO na ARMA, Kans. Uljudno se priporočam za izdelovanje novih oblek po amerni cen. Popravilam, likam in čistim tudi stare obleke po zmerni cen. Prečno si kupite ali naročite obleko od kje drugje, pridite k meni, da vam pokažem moje najnovejše vzorce in čiste volne in moje cene. Za obilni obisk se priporočam Vam: Frank Hrmocnik, Merchant Tailor, Arma, Kans.

Občinstvu namnamjam, da sem odprl NOVO KROJAČNICO na ARMA, Kans. Uljudno se priporočam za izdelovanje novih oblek po amerni cen. Popravilam, likam in čistim tudi stare obleke po zmerni cen. Prečno si kupite ali naročite obleko od kje drugje, pridite k meni, da vam pokažem moje najnovejše vzorce in čiste volne in moje cene. Za obilni obisk se priporočam Vam: Frank Hrmocnik, Merchant Tailor, Arma, Kans.

Občinstvu namnamjam, da sem odprl NOVO KROJAČNICO na ARMA, Kans. Uljudno se priporočam za izdelovanje novih oblek po amerni cen. Popravilam, likam in čistim tudi stare obleke po zmerni cen. Prečno si kupite ali naročite obleko od kje drugje, pridite k meni, da vam pokažem moje najnovejše vzorce in čiste volne in moje cene. Za obilni obisk se priporočam Vam: Frank Hrmocnik, Merchant Tailor, Arma, Kans.

Občinstvu namnamjam, da sem odprl NOVO KROJAČNICO na ARMA, Kans. Uljudno se priporočam za izdelovanje novih oblek po amerni cen. Popravilam, likam in čistim tudi stare obleke po zmerni cen. Prečno si kupite ali naročite obleko od kje drugje, pridite k meni, da vam pokažem moje najnovejše vzorce in čiste volne in moje cene. Za obilni obisk se priporočam Vam: Frank Hrmocnik, Merchant Tailor, Arma, Kans.

Občinstvu namnamjam, da sem odprl NOVO KROJAČNICO na ARMA, Kans. Uljudno se priporočam za izdelovanje novih oblek po amerni cen. Popravilam, likam in čistim tudi stare obleke po zmerni cen. Prečno si kupite ali naročite obleko od kje drugje, pridite k meni, da vam pokažem moje najnovejše vzorce in čiste volne in moje cene. Za obilni obisk se priporočam Vam: Frank Hrmocnik, Merchant Tailor, Arma, Kans.

Občinstvu namnamjam, da sem odprl NOVO KROJAČNICO na ARMA, Kans. Uljudno se priporočam za izdelovanje novih oblek po amerni cen. Popravilam, likam in čistim tudi stare obleke po zmerni cen. Prečno si kupite ali naročite obleko od kje drugje, pridite k meni, da vam pokažem moje najnovejše vzorce in čiste volne in moje cene. Za obilni obisk se priporočam Vam: Frank Hrmocnik, Merchant Tailor, Arma, Kans.

Občinstvu namnamjam, da sem odprl NOVO KROJAČNICO na ARMA, Kans. Uljudno se priporočam za izdelovanje novih oblek po amerni cen. Popravilam, likam in čistim tudi stare obleke po zmerni cen. Prečno si kupite ali naročite obleko od kje drugje, pridite k meni, da vam pokažem moje najnovejše vzorce in čiste volne in moje cene. Za obilni obisk se priporočam Vam: Frank Hrmocnik, Merchant Tailor, Arma, Kans.

Občinstvu namnamjam, da sem odprl NOVO KROJAČNICO na ARMA, Kans. Uljudno se priporočam za izdelovanje novih oblek po amerni cen. Popravilam, likam in čistim tudi stare obleke po zmerni cen. Prečno si kupite ali naročite obleko od kje drugje, pridite k meni, da vam pokažem moje najnovejše vzorce in čiste volne in moje cene. Za obilni obisk se priporočam Vam: Frank Hrmocnik, Merchant Tailor, Arma, Kans.

Občinstvu namnamjam, da sem odprl NOVO KROJAČNICO na ARMA, Kans. Uljudno se priporočam za izdelovanje novih oblek po amerni cen. Popravilam, likam in čistim tudi stare obleke po zmerni cen. Prečno si kupite ali naročite obleko od kje drugje, pridite k meni, da vam pokažem moje najnovejše vzorce in čiste volne in moje cene. Za obilni obisk se priporočam Vam: Frank Hrmocnik, Merchant Tailor, Arma, Kans.

Občinstvu namnamjam, da sem odprl NOVO KROJAČNICO na ARMA, Kans. Uljudno se priporočam za izdelovanje novih oblek po amerni cen. Popravilam, likam in čistim tudi stare obleke po zmerni cen. Prečno si kupite ali naročite obleko od kje drugje, pridite k meni, da vam pokažem moje najnovejše vzorce in čiste volne in moje cene. Za obilni obisk se priporočam Vam: Frank Hrmocnik, Merchant Tailor, Arma, Kans.

Občinstvu namnamjam, da sem odprl NOVO KROJAČNICO na ARMA, Kans. Uljudno se priporočam za izdelovanje novih oblek po amerni cen. Popravilam, likam in čistim tudi stare obleke po zmerni cen. Prečno si kupite ali naročite obleko od kje drugje, pridite k meni, da vam pokažem moje najnovejše vzorce in čiste volne in moje cene. Za obilni obisk se priporočam Vam: Frank Hrmocnik, Merchant Tailor, Arma, Kans.

Občinstvu namnamjam, da sem odprl NOVO KROJAČNICO na ARMA, Kans. Uljudno se priporočam za izdelovanje novih oblek po amerni cen. Popravilam, likam in čistim tudi stare obleke po zmerni cen. Prečno si kupite ali naročite obleko od kje drugje, pridite k meni, da vam pokažem moje najnovejše vzorce in čiste volne in moje cene. Za obilni obisk se priporočam Vam: Frank Hrmocnik, Merchant Tailor, Arma, Kans.

Občinstvu namnamjam, da sem odprl NOVO KROJAČNICO na ARMA, Kans. Uljudno se priporočam za izdelovanje novih oblek po amerni cen. Popravilam, likam in čistim tudi stare obleke po zmerni cen. Prečno si kupite ali naročite obleko od kje drugje, pridite k meni, da vam pokažem moje najnovejše vzorce in čiste volne in moje cene. Za obilni obisk se priporočam Vam: Frank Hrmocnik, Merchant Tailor, Arma, Kans.

Občinstvu namnamjam, da sem odprl NOVO KROJAČNICO na ARMA, Kans. Uljudno se priporočam za izdelovanje novih oblek po amerni cen. Popravilam, likam in čistim tudi stare obleke po zmerni cen. Prečno si kupite ali naročite obleko od kje drugje, pridite k meni, da vam pokažem moje najnovejše vzorce in čiste volne in moje cene. Za obilni obisk se priporočam Vam: Frank Hrmocnik, Merchant Tailor, Arma, Kans.

Občinstvu namnam

Pot v Evropo.

(Pislo dr. F. J. Kern.)

Na Dolenjskem.

Z brzavakom, ki vozi dnevno iz Ljubljane skozi Novo mesto v Karlovac in na Zagreb smo se pešili do Novega mesta ter prešli na stranski vlak Struža-Topolje. Brzi vlak je imel en nemški voznik, prevažajoč blode in les, precej razbita. Za bolehalo in razvrateno potnik je morala biti vsaj ena muca. Ogledal sem si površino toplotno poslopje, ki je last nekakega českega zdravnikarja. Menda je celo napravo in več hektarov zemlje s znanim krašnim parkom kupil kmalu po vojni od Američanov za prav nizko ceno. Sloveški zdravnikarji si niso upali podvesti koraka, kar je Čeh poskušal. Par ameriških Slovencev je ravno iste čase imelo priliko kupiti svet, pa so istotako zamudili lepo priliko. Računa se, da je cela naprava in svet zdaj vreden desetkrat toliko.

Kopališče samo je lepo moderne urejeno, z večimi in manjšimi bazeni, kjer se kopijejo po hlabljeni in revmatični bolniki iz raznih krajev Slovenije. Postrtega pa ni posebno dobra ne v kopališču in še slabša je po hotelih. Ni sloge med vodstvom toplotne in med prebivalci; hotelirji so nevedeljski zdravnikarji, ker ima v toplotnem posloplju sobe za stanovanke, zdravnikarji pa menda nevedeljski hotelirji. Vse ni posebno čisto, ponoči ni razsvetljave razen sveč, dasiravno imajo električno luč v kopališču in bi jo prav gotovo lahko razširili po vasi, če bi vsakič ne štedili denarja, kjer ni treba.

Iz Toplice nas je izvošček Sitar, peljal v Gorenje Polje, obiskat znanega Nestorja slovenskih časnikačev clevelandskih, g. Antona Klinea. Leta 1899. je začel izdajati prvi slovenski list "Narodna Beseda", ki se je po nekolicini številah prekratil v "Novo Domovino". Podaril mi je prve številke obeh teh listov, da jih izročim kakemu slovenskemu arhivu narodnih stvari v Ameriki. G. Kline je po dvajsetih letih bivanja v Domovini še vedno navdušen Amerikane, to je da se zanima za dogodke v Ameriki in še vedno lahko pogori v angleščini. Deset let zaporedoma so ga že izvolili za župana, večkrat proti njegovi volji.

Iz Novega mesta pelje železnica skozi Črnomelj in naprej na Karlovac. Ustavili smo se v Črnomelju in obiskali našo Belokranjsko v vseh Dobljeh in pozneje v Sinjem vrhu ob Kolpi. Tu okoli se prideluje znani dolenjski eviček. Ob slemenih hribih se razprostirajo prijazne vinske gorice z belimi zidanicami, kamor spravlja dolenjski kmet svoj najboljši priljubljeni pridelek — viniko kapljico. In dobra je ta kapljica, blaga in lahka kakor belokranjsko ljudstvo, kar ga ni povarila zadnja vojna in še poprej Amerika. Pri županu Frane Vrtninu v Dobljah smo sedeli pod široko jablano in vživljali lahke dolenjsko vino ter govorili z nekdanjimi Amerikanci. Saj je bil skoraj vsak moški srednjih let že v Ameriki, po bakrenih rudnikih okoli Calumeta in v Montani, in se že pred vojno vrnil domov. Drugi so prišli v domovino zadnja leta, kmalu po vojni, ker jim je zaljubilo po domu, a so se večinoma prevarali. Dolarje so izmenjali za tedanje krone in bili par mesecev bogati; ko je padla valuta, so se krone posušile v krajezarje in še manj ko krajcarje. Denar, ki se ga naložili na banke, ni danes vreden nič petino tedanje vsote. Zemlja pa tudi ni bilo lahko kupiti, ker se nihče ne prodaja, če ni skrajna sila. Tako je na stotine naših Amerikancev prišlo ob trdo zaslužene prihranke. Večina jih ni ameriških državljanov, torej jim je pot zaprta nazaj v Ameriko, tudi če bi si izposodili denar od prijateljev v Ameriki. Ne preostaja jim drugega kot ostati doma in si s piščim zaslužkom ali z majhnimi pridelki preživljati sebe in družino.

Na doličkem pokopališču leži mrtavskih nekdanjih naselincev v Calumeta, Michigan. Na kamnitih spomenikih so v eni veličane slike vzete pri ameriških fotografijah. Zanimal me je visok lep kamenit spomenik a sledečim napisom:

Tukaj počiva
JOŽE TURK
Star Amerikane

Trideset let me ne prekopat.

Se pri oporoki je mislil na Ameriko. In res je komaj razložljivo, da imajo ljudje, ki so v Ameriki trpeli in večkrat celo stradali, vseeno največje spoštovanje do te dežele. Če srečate kjeršibodi v Evropi človeka, ki je preživel par let v Ameriki in začne s njim govoriti o novi deželi, vsakemu oči zažarijo in postane hipoma vaš prijatelj. V Benetkah mi je mlad zastopnik American Express družbe odkril vse svoje težave ter me povabil na svoj dom v Beneški Sloveniji, kjer njegova stara mati obdeluje domače polje in goji vinske trte, ki rodi najzlahnejši sad. Mož je preživel v New Yorku komaj par mesecev in pozneje bil natak na angleških parnikih. Isto skušnjo sem imel s par natakari na Dunaju, ki so bili pred vojno v Ameriki. Vsem se cedijo aline po starih časih v Columbovi deželi.

Belokranjska je revna dežela. Preveč ljudi in premalo sveta. Še tistih par majhnih in revnih njiv, kar jih ima naveden kmet, je raztresenih po vseh mogočih bregovih, da mora kmetovalec letati od polja do polja in od hriba do hriba. Nekateri kmetje imajo po deset in več majhnih parcel razsejanih med polji drugih kmetov. Požgati bi morali vse vknjižbe in v popolnoma novo razdeliti svet, da bi vsak kmet imel svet skupaj v enem kosu, pa bi lahko veliko več pridelali in s manjšim trudom. Kot so razmere zdaj, vsak misli, da je njegov kos zemlje najboljši, ker ga je obdeloval že njegov oče in očetov oče ali ga je pa sam kupil a trdoprislužni mi novi iz Amerike.

Poglavje o demokraciji.

Presenetljivo je naraščanje javnega lastništva v tramvajski službi. Mesta odkrja prevzamajo v svojo last poulične železnice. Od leta 1860 pa skoro do konca zadnjega stoletja so bile poulične železnice s programi vred v največji meri last zasebnikov. Ob čisti ga časa naprej pa so se pričele gibati občine raznih mest in tako večina občin v Evropi danes istuje sistemo električnih pouličnih železnic. Na Angleškem je leta 1882 šele ena občina lastovala sistem električne železnice, leta 1913. generacija pozneje, pa je lastovala poulične železnice že 171 mestnih občin. Nad to mesto na Nemškem lastuje na javno napravo.

Dr. Harry Laddler je napisal serijo člankov o znamenitem napredovanju javnega lastništva po vsem svetu. On naglašava veliko važnost za občine, da lastujejo javne naprave in so vsaj v tem oziru proste privatnih lastnikov. Za primerom navaja tristo mest na Angleškem, katera lastujejo vse javne naprave, to je: plinsko kurjavo, električno luč, kurjavo in silo. Mesta so imela v večini uspeh z javnim lastništvom in poleg tega odjemalci plačajo manjše pristojbine za uporabo plina in elektrike, kot morajo plačati po drugih mestih, kjer iste naprave lastujejo zasebniki. Na Nemškem lastuje na ta način javne naprave 400 občin, in enako skoraj po vseh državah Evrope. Ogromne tovarne za produkciranje električne sile in plina lastujejo vlade v Švici, na Norveškem, Švedskem, Laskem, Japonskem in po kanadskih provincih.

Občine pa se vseeno toliko zavzemajo za lastovanje plinskih naprav kot se za električne, kar je bržkone vsled boljše uporabnosti in praktičnosti elektrike. Tako so na primer še skoro vsaj poljetja za produkciranje plina na Angleškem v pokah zasebnikov, ki so se med zadnjo generacijo celo pomnožili. Na Nemškem pa je tudi večina plinskih podjetij v občinskih rokah, kakor so tudi po vseh drugih evropskih glavnih mestih.

Precej vlad po raznih državah se je pričelo zanimati tudi za ljudske domove in stanovanja ter ne samo za luč in kurjavo. Z Angleške, Nemške, Laskega, Francoskega, Argentinske in Avstralske je prihajajo glasovi, kako se lične in centralne oblasti oglašajo za javno lastovanje hiš za stanovanja. Po mnogih izmed omenjenih držav so razna mesta

pričela graditi stanovanjske male hiše v prikopnih krajih, ki jih bodo oddajala v najem in tako odpravila zasebno profitarstvo v tem oziru.

Nedvomno se občine veliko bolj prizadevajo, da bi bili prebivalci zdravi, kot pa to skrbi privatne lastnike. Tako na primer vidimo mnogo občinskih in drugih vlad po skoraj vseh državah, kako si prizadevajo držati svoje občine v kolikor mogoče sanitarnem stanju.

Vodna napeljava je nedvomno prva naprava, pri kateri je silno potrebna pažnja, da voda, ki jo živajo prebivalci ne vsebuje nevarnih kile. Dokazano je bilo že večkrat, da se privatni lastniki vodovodnih naprav kaj prida ne brigajo, kako vodo pijejo odjemalci, dočim so se občine dobro izkazale v tem oziru, ker so skrbela za red in snago. To se obdri izplača, dočim zasebnikom krši profit. Občina za občino in država za državo so spoznavale, da prebivalstvu ni mogoče živeti v razmerah, kjer je življenju najbolj potrebna industrija odvisna od milosti profitalačnih zasebnikov. In tako je danes skoraj povsem civiliziranemu svetu in po vseh večjih krajih uvedeno v tem oziru javno lastništvo. Občine skrbijo za red in snago bolj kot zasebni podjetniki. Po 10,000 mestih na svetu lastujejo vodovodne naprave občinske oblasti in tako skoro povsod tudi upravo odvodnih kanalov in čiščenje cest.

Brezdvoma je bila tekoma zadnje generacije izobraževalna služba eno glavnih vprašanj, tihoče se države, občine kakor posameznika, vseh enako. Občinam je nedvomno na tem, da se prebivalci izobrazijo in postanejo v mnogo slučajih pozorne, ko so v prejšnjih časih upravljali izobraževalno službo zasebniki. Zasebnikom je postajala izobraževalna služba koristnostna; učitelji so bili najti kot hlapi, da delajo za profit podjetnika, pa ne za glavni ampter — da uče. In tako so se občine pričele zanimati tudi za izobraževalno "industrijo" ter jo ovojile po vsem svetu. Ponokod so šole državne, drugod občinske, a javna last povsod.

Čikaška Tribuna porvarja vesti.

Mehiško mesto, Meh. — (Fed. Pr.) Čikaška Tribuna se je zopet osmošila s svojo gonjo za mehiški rdečkarji radi svojih poročil, ki jih je prinesla od one strani pod veleotokom Rio Grande. V nekem poročilu iz Mehškega mesta dne 27. septembra je "največji list na svetu" (Čikaška Tribuna) naklonil celo kolono bombašični pravljici, da je "Obregon orvobodil vlado rdečkarstva in je delavski diktator Marones s svojo delavsko tolpo vred brez posla". V svojem članku označuje Morones kot "glavo Mehške delavske federacije in voditelja komunizma v Mehiki". "Senor Marones (ime je vsakozl Tribuna napadno zapisala) je bil odstavljen od vladne pozicije kot prvi poveljnik vojaških tovarn in skladišč, kar je najbolj dobičkanosno delo v Mehiki in kjer Marones počuti srečnega. Z Maronesom je padla vsa mašinerija komunizma v vladi."

Tako piše Čikaška Tribuna in nadaljuje z označevanjem drugih delavskih voditeljev pri Mehški delavski federaciji, o katerih piše, da so odstopili, in pripomnja: "V splošnem prevladuje mnenje, da se radikalci imeli svoje vladne službe pod pritiskom generala Plutarha Callasa, prejšnjega vladnega tajnika, ki pa je odstopil, da se udeležijo volilne tekme za predsedništvo kot ponovni kandidat... General Callas je odročil vsako pomoč radikalcem."

Slavnostno proti koncu Čikaška Tribuna se dostavlja, da je napočil popolni mrk za bolševizem v Mehiki, ker vse te vesti, da so vplivale na mehiško delavstvo kakor bombe. Čeprav bo Tribuna prikrajšana na veselju, ji je treba dati nekotliko pojasnila. Predvsem naj vzame na znanje, da senor Morones ni nikak voditelj komunizma v Mehiki in ni bil odstavljen od Obregon, kot ona piše. Komunistična stranka je v Mehiki ustanovljena in še ravnotako trdna kot je bila ter je odločna nasprotnica Moronesu, katerega vedno napada v javnosti prav kakor komunizma ali drugi napredni elementi v Zdravljih državah napadajo Gompersa. Zadnja konvencija Mehške delavske federacije v

septembru, katero je dominiral Morones kot je dominiral A. D. F. na konvenciji Gompersa, je daleč od doktrin radikalnega komunizma. Konvencija se je odrekla ne samo pristopiti k Rdeči internacionalni strokovnih unij, pač pa je tudi odrekla združiti se s amsterdamsko internacionalo. Slednjič je konvencija Mehške delavske federacije sklenila, da delavstvo nosi pri vseh svojih demonstracijah mehiško zastavo.

Moronesu torej ni odslavil Obregon in ga ni zapustil general Callas, Obregon je izjavil, da bo mehiška vlada dosledno neutralna pri prihodnjih predsedniških volitvah. Zakoni Mehike ne zabranjujejo vladnim članom udeležiti se kampanje, pač pa predpisujejo, da se morajo pred volitvami, ako hočejo kandidirati, odreči vladne službe. In to je edini vzrok, da so Morones ter drugi delavski voditelji stopili iz vlade, da se udeležijo kampanje pri volitvah in pomagajo generalu Callasu.

Ali Morones tudi ni odstopil iz vlade do 5. oktobra, kakor trdi Tribuna poročevalec, da je odstopil že 27. septembra. Mehška delavska federacija še nadaljuje a prijateljskimi odnosi napram sedanji vladi in 7. oktobra je organizirala javno demonstracijo ter ušlo parado, da dokaže svojo pripravljenost pomagati predsedniku Obregonu, ko je pretrgal veri diplomatskih odnosov s Venezuelo.

NOVICE IZ JUGOSLAVIJE.

Za rektorja na ljubljanski univerzi je bil izvoljen dr. Kidrič, za dekane pa: dr. Hadži (filozofika), dr. Eller (juridika), dr. Serko (medicina), dr. Foerster (tehnika) in dr. Lukman (bogoslovna fakulteta).

Nemško gimnazijo v Ljubljani misli zopet otvoriti radikalna vlada, pa čeprav se je za prvi razred oglašilo dosti manjšo število učencev, kakor pa to predpisuje zakon.

Maribor dobi brezlično brzojavno postajo in avtomatično telefonsko centralo, ker je zahteval Novi Sad, kjer bi se imeli zgraditi obe centrali, preveliko kupnino oziroma najemščino za centrali.

Baranjska županija je priključena oblasti v Somboru, kakor to določuje zakon o razdelitvi države na oblasti.

Banka in akocijske družbe bodo morale zidati stanovanjske hiše. Bojimo se, da bo več "zarade" ko pa stanovanj.

Žrtve Radičevih hujškarjev. V Somboru je bilo obsojenih 7 kmetov na 6 mesecev težke ječe, 19 pa na dvomesečno ječo, ker so poslušali Radiča in se uprli oblasti.

Potres je bil 26. sept. v Dalmaciji. Potres je bil lahen in ni povzročil nobene škode, vendar pa je prebivalstvo Splita močno prestrašilo.

Ruska begunska tragedija. V Beogradu so našli te dni v krvi ruskega begunca Andreja Jermolina in njegovo ženo, med njima pa je ležal njun otrok, ves okrvavljen od krvi svojih roditeljev. Jermolin je vrel pomanjkanja ustreli ženo, nato pa se sebe.

Smrt pod lokomotivo. V Zagrebu se je vrge pod lokomotivo trgovski pomočnik Svetozar Popović, ker se je bal, da se ga loteva blaznost. Lokomotiva mu je odtrgala obe nogi in strahovito zmevarila.

Napad v vlaku. Trgovca Stepićka je napadel na progi Hrastnik-Zidani most neznanec v vlaku, ravno ko je prišel iz stranišča ter mu ugrabil listnico, v kateri je bilo 750 dinarjev. Tat pa je imel smolo, kajti na Zidanem mostu ga je že prišla roka pravice.

Babjevrnost škoduje. Pomočniku Ivanu Šegi v Danah pri Kočevju je zbolela krava. Njegov sin in neka dinnarica, verujoča v vraže, sta hotela osoditi kravo s smodnikom. Smodnik pa se je predčasno vžgal in oba sta dobila tako težke opekline, da so ju morali prepeljati v bolnišnico.

Vojska Ivana Šuteja so našli pred kratkem pri železniški postaji Roma v Bosni težko ranjenega. Prepeljali so ga v bolnišnico, pa je med potom umrl. Ali je bil oropan, ali je zakrivil nesrečo sam, se ni moglo ugotoviti. Služki kot mehanik pri letalskem oddelku v Jasenici.

Slovenska Narodna

Ustanovljena 9. aprila 1904.

GLAVNI STAN: 2657-59 SO. LAWDALE AVE., CHICAGO, ILLINOIS.

Zvrševalni odbor:
UPRAVNI ODSEK:

Predsednik Vincent Calkins, podpredsednik Andrew Vidich, R. F. D. 7, Box 51, Johnston, Pa., gl. tajnik Matthew Turk, tajnik bolniškega oddelka Blas Novak, gl. blagajnik John Vegrich, urednik glasila Jože Zavrtanik, upravitelj glasila Filip Gdina.

POROTNI ODSEK:

John Underwood, predsednik, 407 W. Hay St., Springfield, Ill., Martin Zelenski, Box 278, Barberton, Ohio, Fred A. Vidar, Box 673, Ely, Minn., John Turcotte, Box 92, Hendersonville, Pa., John Gorick, 414 W. Hay St., Springfield, Ill.

BOLNIŠKI ODSEK:

OSREDNJE OKROŽJE: Blas Novak, predsednik, 2657-59 So. Lawdale Ave., Chicago, Ill.

VZHODNO OKROŽJE: John Ambrosi, Box 288, Moon, Run, Pa.

ZAPADNO OKROŽJE: Anton Sular, Box 104, Green, Kans., za juvsopad. Max Marx, Box 168, Buhl, Minn., za severozapad. Mike Zugel, 5453 S. Winchester St., Murray, Utah.

Nadzorni odbor:

Frank Zelitz, predsednik, 3638 W. 26th St., Chicago, Ill., Frank Semerak, 5817 Prosser Ave., Cleveland, O., William Sitter, 6404 St. Clair St., Cleveland, Ohio.

Zdržitveni odbor:

Predsednik: Frank Allen, 2134 So. Crawford Ave., Chicago, Ill.

Jože Oves, 3638 W. 26th St., Chicago, Ill.

Jos. Shuk, 6404 Orton Ct., Cleveland, Ohio.

VZMOVNI ZDRAVNIK: Dr. F. J. Kern, 6233 St. Clair Ave., Cleveland, O.

POZORI: Korespondenca s gl. odpravniki, ki delajo v glavnem uradu, se vrši takole:

VSA PISMA, ki se nanašajo na posle gl. predsednika se naslovijo: Predsedništvo S. N. P. J., 2657-59 So. Lawdale Ave., Chicago, Ill.

VSE ZADEVE BOLNIŠKE PODOBRE SE NASLOVI: Bolniški tajništvo S. N. P. J., 2657-59 So. Lawdale Ave., Chicago, Ill.

DENARNE POSILITVE IN STVARI, ki se tičejo gl. izvrševalnega odbora in jednote vohin se naslovijo: Tajništvo S. N. P. J., 2657-59 So. Lawdale Ave., Chicago, Ill.

VSE ZADEVE V ZVEZI S BLAGAJNISKIMI POSLI se pošiljajo na naslov: Blagajništvo S. N. P. J., 2657-59 So. Lawdale Ave., Chicago, Ill.

Vse pritožbe glede poslovanja v gl. izvrševalnem odboru se naj pošiljajo Frank Zelitzu, predsedniku nadzornega odbora, ligar naslov je zgornj.

Vsi pripravi na gl. porotni odbor se naj pošiljajo na naslov: John Underwood, 407 W. Hay St., Springfield, Ill.

Vsi dopisi in drugi spisi, nanašajoči na glasilo, naročila in spleh vse kar je v zvezi s glasilom, naj se pošilja na naslov: "Prosveta", 2657-59 So. Lawdale Ave., Chicago, Ill.

Podporna Jednota

Lahor. 17. junija 1907
v državi Illinois.

GLAVNI STAN: 2657-59 SO. LAWDALE AVE., CHICAGO, ILLINOIS.

Zvrševalni odbor:
UPRAVNI ODSEK:

Predsednik Vincent Calkins, podpredsednik Andrew Vidich, R. F. D. 7, Box 51, Johnston, Pa., gl. tajnik Matthew Turk, tajnik bolniškega oddelka Blas Novak, gl. blagajnik John Vegrich, urednik glasila Jože Zavrtanik, upravitelj glasila Filip Gdina.

POROTNI ODSEK:

John Underwood, predsednik, 407 W. Hay St., Springfield, Ill., Martin Zelenski, Box 278, Barberton, Ohio, Fred A. Vidar, Box 673, Ely, Minn., John Turcotte, Box 92, Hendersonville, Pa., John Gorick, 414 W. Hay St., Springfield, Ill.

BOLNIŠKI ODSEK:

OSREDNJE OKROŽJE: Blas Novak, predsednik, 2657-59 So. Lawdale Ave., Chicago, Ill.

VZHODNO OKROŽJE: John Ambrosi, Box 288, Moon, Run, Pa.

ZAPADNO OKROŽJE: Anton Sular, Box 104, Green, Kans., za juvsopad. Max Marx, Box 168, Buhl, Minn., za severozapad. Mike Zugel, 5453 S. Winchester St., Murray, Utah.

Nadzorni odbor:

Frank Zelitz, predsednik, 3638 W. 26th St., Chicago, Ill., Frank Semerak, 5817 Prosser Ave., Cleveland, O., William Sitter, 6404 St. Clair St., Cleveland, Ohio.

Zdržitveni odbor:

Predsednik: Frank Allen, 2134 So. Crawford Ave., Chicago, Ill.

Jože Oves, 3638 W. 26th St., Chicago, Ill.

Jos. Shuk, 6404 Orton Ct., Cleveland, Ohio.

VZMOVNI ZDRAVNIK: Dr. F. J. Kern, 6233 St. Clair Ave., Cleveland, O.

POZORI: Korespondenca s gl. odpravniki, ki delajo v glavnem uradu, se vrši takole:

VSA PISMA, ki se nanašajo na posle gl. predsednika se naslovijo: Predsedništvo S. N. P. J., 2657-59 So. Lawdale Ave., Chicago, Ill.

VSE ZADEVE BOLNIŠKE PODOBRE SE NASLOVI: Bolniški tajništvo S. N. P. J., 2657-59 So. Lawdale Ave., Chicago, Ill.

DENARNE POSILITVE IN STVARI, ki se tičejo gl. izvrševalnega odbora in jednote vohin se naslovijo: Tajništvo S. N. P. J., 2657-59 So. Lawdale Ave., Chicago, Ill.

VSE ZADEVE V ZVEZI S BLAGAJNISKIMI POSLI se pošiljajo na naslov: Blagajništvo S. N. P. J., 2657-59 So. Lawdale Ave., Chicago, Ill.

Vse pritožbe glede poslovanja v gl. izvrševalnem odboru se naj pošiljajo Frank Zelitzu, predsedniku nadzornega odbora, ligar naslov je zgornj.

Vsi pripravi na gl. porotni odbor se naj pošiljajo na naslov: John Underwood, 407 W. Hay St., Springfield, Ill.

Vsi dopisi in drugi spisi, nanašajoči na glasilo, naročila in spleh vse kar je v zvezi s glasilom, naj se pošilja na naslov: "Prosveta", 2657-59 So. Lawdale Ave., Chicago, Ill.

V Kragujevacu je bila zopet eksplozija. To pot je eksplodirala nemška mina. Ruski kapetan Borekin je pri tem umrl, en delavec je težko, 6 pa lahko ranjenih. Laboratorij je uničen, varok pa še ni znan.

Nevarnega kolesarkega tatu, 25letnega Antona Rojsa je aretirala ljubljanska policija. Po lastnem priznanju je ukradel tekom zadnjih treh mesecev nič manj ko 7 koles in jih zastavil v zastavljalnici, zastavljajine listke pa prodal.

Velik požar je upepelil posestvo Mikarju v Zg. Polskavi, vsa gospodarska poslopja in stavbe.

NOTRANJI PARASIT.

Veliko moč, den in otrok trpi in se zdravlja na razno bolnišni med tem ko je njih prava bolezen traku-

ZA KUHANJE PIVA DOMA

Imamo v zalogi slad, hmelj, sladkor in vse druge potrebščine. Poskusite in se prepričajte, da je doma pri nas, kuhani pivski, le najboljši in najcenejši. Dobiti je tudi zbirko sodov, steklenice in raznih loncev, itd.

Mi vam dostavimo naročilo po pošti, točno v vse kraje.

Grocerijam, sladničarjem in v prodajalnih trgovinah damo primeren popust pri večjih naročilih. Pišite po informacije na:

FRANK OGLAR,
6401 Superior Avenue, Cleveland, O.

navanjsko hišo. Požar je izbruhnil po noči in je družina opasla ogenj šele ko so jo zbudili galeci. Rešiti ni bilo mogoče in je pogorela vsa živina. Škoda je ogromna.

Veliko zračno luke zgrade Ransom Nemei v Restoru na Donu.

NAUCITE SE ANGLEŠKO

Mi vam nudimo svetilo, štiti in pisni angliški jezik vsem vrstam v kratkem času. Da vas prepričamo vam pošljemo na preizkušnjo eno učbenik. Šestdeset angliške vrnite v tiskar. Ne odlašajte temveč pošljite takoj s vplačilom. Naloga "Slovensko-Anglijsko jezik", 2657 W. 26th St., or Millard Ave., Chicago, Ill. — (Adv.)

Domače prekažene KLOBASE

Zopet delam in razpolijam fije s česnovim okusom domače prekažene in prekažene fine klobase po vsi Ameriki. Sedaj so boljše kot so bile še kdaj prej. Jamčim vsako posiljatev, da so klobase v resnici izvrstne, prava delikatesa, čim več jih jeste, tembolj se vam bodo dopadle. Denar vrnem dragevolje vsakomur, ki mi dokaže, da klobase niso to, kar jih opisujem. Moje česnovga okusa klobase in kילו selje pa sploh vsako pečenko bita. Ali se vam ne vode usta po taki menašit? Pišite takoj in se prepričajte, kot so jih je že tisoč drugih mojih zadovoljnih odjemalcev. Ker hočem, da bo moj fini izdelek v vsaki slovenski naselbini, dam popust onemu, ki me hoče zastopati, bodisi moški ali ženska. Posiljam jih od 5 funtov naprej. Cena 35c za en funt. Poštnino plača vsak sam. Denar se pošlje s naročilno. Pišite ime in naslov različno in vaš bližnji ekspres uradi.

JOSEPH LESKOVAR,
610—14th Street,
Racine, Wis.

ŠE 4 DNI PRILIKA VIDETI SLIKO DRAME "ZVLJENJA"

Povzeto iz Victor Hugove nesmrtno novele.

Znižana
cena
predsta-
vam,
za edini
igrokaz
tukaj,

THE HUNCHBACK OF NOTRE DAME

Nastop
Long
Chaney
in
Earnest
Torrence

sezona gre h koncu, to je zadnji teden in zadnja prilika videti čudovito, krasno delo.

Dvakrat dnevno, ob 2:15 — 8:15 P. M.

SHUBERT
PITT THEATRE
PITTSBURGH, PENNSYLVANIA

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Cena opislav po dogovoru. Recepti se ne vrstajo.

Narodna: Zadoljena država (Ivan Chicago), \$5.00 na leto, \$2.50 na pol leta in \$1.25 na tri mesece; Chicago \$4.50 na leto, \$2.25 na pol leta, \$1.12 na tri mesece, in na lastništvo \$4.00.

Naslov na vso, kar ima stiti s listom:

"PROSVETA"

2057-58 So. Lawrence Avenue, Chicago, Illinois.

"THE ENLIGHTENMENT"

Organ of the Slovene National Benefit Society.

Owned by the Slovene National Benefit Society.

Advertising rates on agreement.

Subscription: United States (except Chicago) and Canada \$5 per year; Chicago \$4.50, and foreign countries \$5.00 per year.

"MEMBER OF THE FEDERATED PRESS"

Datum v objavi n. pr. (Nov. 30-23) poleg valoga imena na naslovu pomeni da vam je s tem davcom potekla naročnina. Posvetite jo pravilno, da se vam ne ustavi list.

NEMCIJA NA PRAGU DRŽAVLJANSKE VOJNE.

Dogodki, ki se odigravajo v Nemčiji, govore jasno kot beli dan, da je Nemčija na pragu državljanske vojne. Pod vplivom francoskih in belgijskih imperijalistov se je ustanovila Porenska republika. Vse je šlo dozda gladko kot na odru. Par oseb je proglasilo Porenje za republiko, belgijski in francoski imperijalisti so si pa menci od veselja roke, ker je njih načrt za pocepljenje Nemške republike šel lepo v klasje.

Na jugozapadu so pričeli monarhisti kot zvesti pristasi rimske cerkve, ergo prestola in altarja, s pocepljenjem. Bavarske še niso proglasili za monarhijo, ampak kar se dozda še ni zgodilo, se lahko izvrši vsak trenutek. Na Bavarskem so mobilizirane vse fašistovske organizacije, da v interesu najtemnejše reakcije — rimske cerkve okličejo Wittelbacherja za kralja in se ločijo od protestantovskega in socialističnega Berlina, ko dobe nalog od voditeljev monarhističnega gibanja, katerega končni cilj, da so vpostavimo vsi spodeni nemški knezi, kralji in kraljiči s Hohenzollernci vred v stare pravice, da lahko zopet žive brezskrbno življenje na račun nemških delavcev in kmetov.

Rimski papež je mogoče lahko velik nasprotnik protestantizma, ali veliko ljubše mu je, da je Nemčija vladana od kronanega in avtokratičnega protestanta, kakor da je Nemčija republika, katere ustava se glasi, da je cerkev ločena od države. V vsakem drobljenju posvetne avtokratične avtoritete vidi Vatikan razpadanje avtoritete rimske cerkve in papeštva.

V Rimu znajo dobro piskati na piščalko, kadar je treba nasuti ljudstvu peska v oči. Tudi socialisti so, kadar ugajo, da jim ljubkovanje s socialističnimi idejami prinaša koristi. Na pr. na Slovenskem so klerikalci vsi krščanski socialisti. Tako masko so si nadeli v Nemški Avstriji in na Bavarskem. Socializem jim služi le za prevaro ljudskih množic, da mislijo, da so klerikalci za socialne reforme in nasprotniki politične in gospodarske avtokracije. V svojem srcu in po svojem delu za kulisami so pa vedno klerikalci. Na prižnici so krščanski socialci, v spovednici pa rimski klerikalci, kjer strašijo ljudske množice s peklenkim ognjem, ako čitajo knjige in časopise, ki razkrinkujejo njih dvojno ulogo. V spovednici so še več! Tam so zagovorniki izkoriščevalcev kmeta in delavca. Kmetu in delavcu ubijajo v glavo pokoričino do svojih gospodarjev, to je do izkoriščevalcev kmetov in delavcev. Prav lepo naslikajo, kako je Bog kaznoval prve puntarje v nebesih, ko jih njih voditelja Luciferja z njimi vred pahnil iz nebes v pekel, da delajo tam pokore na večne čase.

Le temu vplivu, ki ga imajo klerikalci v spovednici in cerkvi, je pripisati, da je bilo mogoče del bavarških kmetov in delavcev pridobiti, da se izrečejo za kronano avtokracijo. Wittelbacherji so dobri privrženci rimske cerkve. Ljudstvo na Bavarskem je omreženo tako s pravljicami in pripovedkami rimske cerkve, da ne more svobodno misliti in ločiti slabo od dobrega. Za to so matorji rimske cerkve odločili, da prva udari Bavarska, se odtrga od Nemčije in se proglasi za monarhijo. Ako zarota konča z uspehom za Bavarsko, tedaj se boj za vpostavitve Nemčije kot monarhije začne po vsej Nemčiji. Na to pride na vrsto Nemška Avstrija, Ogrska, Čehoslovakija in druge dežele, v katerih je gospodovala kriva palica rimskih škofov pred izbruhom svetovne vojne. In kadar bo ustanovljena zopet monarhija v centralnih evropskih državah, tedaj gorje tebi Rusija, ki si se drznila položiti svojo roko na enega rimskih gospodov z zakrivljeno palico. To je načrt rimske cerkve, na katerem dela tajno in vztrajno. Na eni strani tajno podpihuje bavarske kmete in delavce, naj se dvignejo in ustanove monarhijo pod vlado katoliških Wittelbacherjev, javno se pa laska sovjetski Rusiji, da jo rimska stolica prizna v kratkem.

Ako bodo dozoreli načrti rimske cerkve tako, kot jih je osnovala, je veliko vprašanje. Drugje v Nemčiji vidijo delavci prav dobro nevarnost, ki prihaja. Nemški socialisti in komunistični delavci so pripravljeni braniti nemško republiko z vsemi svojimi močmi, govore brzojavke, ki obenem poročajo o monarhističnih zarotah in spletkah. Nemško delavstvo, katerega možgani še niso zastrupljeni s kašo, ki prihaja iz kuhinje rimske cerkve, je torej na straži.

Nemški kancelar Stressemann skuša po brzozajvnih poročilih preprečiti krvoprelitje z diplomacijo, a medtem se zbirajo oborožene sile na obeh straneh in vsaki tre-

notek lahko pride krvavega spopada. In če pride v Nemčiji do krvave državljanske vojne, bo prišla kri ubitih in umorjenih na glave okutanih in otarljenih agitatorjev rimske cerkve, ki so ščuvali bavarsko ljudstvo k nasilnemu odporu proti Nemški republiki in za proglasitev Bavarske kot monarhije.

Nesrečna delavska starokopitnost.

Da je sistem ameriških "craft-unij" (delitev organiziranih delavcev po strokah, rokodelstvih ali poklikih) že divno preživel svoje dobo, ni treba še posebej naglašati. To je že stara reč. Odveč je tudi ponavljati staro resnico, da je sistem strokovne organizacije, na katerem stoji Ameriška delavska federacija, največje ovira napredku ameriškega delavstva na industrijskem polju.

Danes ne govorimo o Gompersovih kapricah in predpomenih nazorih; govorimo le o sistemu, ki je bil že pred Gompersom. Stari Gompers je toliko kriv, ker fanatično zagovarja stari sistem kakor zagovarja kapitalizem.

Opozoriti je treba le na nekaj dejstev, pa mora biti vsakomur, kdor je prost predsojdom, jasno, kakša nesreča za organizirane delavce je sistem "craft-unij".

Na vsaki konvenciji Ameriške delavske federacije, kar jih je bilo do danes, so na dnevnem redu razprte, ki nosijo ime "jurisdictional disputes", to so notranji spori radi območja. Kakor se države prepirajo radi mej, tako se strokovne unije prepirajo valed svojih mej. Te meje so nastale vsled novih razmer v industriji. V starih časih, ko še ni bilo organiziranih industrij, ni bilo takih mej, niti sporov. Danes je drugače. Delo je tako komplicirano, da mora mnogi delavec opravljati delo dveh, treh ali celo več strok. To je naredil stroj.

Največji območni spor v Ameriški delavski federaciji je s tatarsko unijo. Ta mogočna unija, ki šteje 300.000 članov, je sicer članica federacije, stoji pa zunaj departmeta stavbinskih unij, dani je po svoji stroki stavbinska organizacija. Zakaži! Zato, ker neče priznati zaključkov, narejenih zopredno na več konvencijah, ki določajo, da kleparji pribijajo kovinske okraske na les na račun tesarjev. Kleparski stroka bistveno ni stavbinska stroka, ampak pri stavbah je mnogo dela za kleparje. In radi tega je večer prepri med tesarji in kleparji, dalje med tesarji in zidarji itd. Ti prepri so povzročili že neštete stavke in notranje boje, člam pa trpe stroške in izgubo na mezdah.

Zakaj je tega treba? Da — zakaj? se vpraša pameten delavec. Odgovor na to vprašanje je drugo vprašanje: zakaj so delavci stavbinske industrije razdeljeni v toliko organizacij? Vsi grade stavbe, akupaj delajo pri enem delodajalcu, pa so razcepjeni na nebroj unij: tesarji zase, kleparji zase, plumberji zase, pomočniki zase, zidarji, ki zidajo s opeko, imajo svoje unije, oni, ki zidajo s kamnom, pa svojo. Najmanj dvajset unij je v stavbinski industriji, delavci imajo dvajset odborov, dvajset "business agentov", dvajset blagajn in dvajset prepirov — namesto da bi bili vsi skupaj v eni uniji s enim odborom in s eno blagajno, močni z eno pogodbo za vse.

Zakaj ni tega? Zato, ker se voditelji starih unij boje za svoje stolčke, za svoje bogate službe. V omrežju "craft-unij" se je tekom desetletij ustvarila nekaka delavska aristokracija, razred voditeljev, ki udobno živi na stroške organiziranih delavcev. Znano je, da ti voditelji uganjajo največje korupcije in se ne ustrašijo niti največjih sločinov, če so njih službe v nevarnosti. Pravi avtokrati so.

Občudovanja vredna je potpelnost in zaspanost ameriških delavcev, ki še vedno trpe, da jaše na njih tilnikih mašina reakcionarjev Gompersovega tipa. Ali začelo se je dani. Gibanje za industrijsko unijo je v vedno večjem zamahu. Ameriški delavci se mora zdražiti.

Ameriški delavci bo gospodar svoje usode šele tedaj, ko bo organiziran po industrijah ne glede na svoj poklic — koliko industrij toliko unij — in v mogočni politični stranki svojega razreda. To zahteva od njega moderni čas.

Brez znanja angleškega jezika ne prideš nikamor. Spopolni si to znanje, ako ga še nimáš. Narčni si "Slovensko-angleško slovnico", katere je izdala in ima na prodaj Književna matica S. N. P. J.

Meteoriti.

Čitatelj navadno naleti na precej pesimizma v tej koloni. Komentarji so vedeli slabi dogodki in politični ter drugi pojavi. Da ne bo napačne sodbe, je treba večih pogledati tudi po dobrih novicah.

Ni vse slabo kar se godi okrog okrog nas in po svetu. V dnevnih plohi črnih in tartarskih novic je mnogo svetlih točk, in teh ne smemo prezreti. Svet še ni dokraja na psu in sodnji dan je še daleč za deveto goro. Cheer up! Radujte se, dragi moji!

Kaj je dobrega po svetu? Poincare se do vruga hoče sprijazniti z Nemci. To je dobro. Čimdalj bo ta evropski nadzandni vihal nos, temprej vzame vrag njega, sedlo in konja — in temprej se nemška buržoazija pogreze v lastno blato.

Nemški diktator je doslej v stanju diktirati le samemu sebi. Diktatorji Italije, Španije, Grčije in Bolgarije še vedno hodijo po štirih. Cesar je bil samo eden in Napoleon tudi.

V Jugoslaviji imajo postavbo, ki se ji pravi "kuluk". Če se ne motim, je to turška beseda. Dežela naših očetov je torej šla nazaj v turške čase. To sicer ni napredek, toda večih je treba slepa zatočiti po rebri, da se sedemkrat obrne, predno spregleda in poskoči naprej. Ne bojte se, Jugoslavija poskoči ob pravem času.

Prijetna vest iz Turčije: turške žene smejo plesati na javnih zabavah. K. T. B. ni še nikdar plesal, rad pa vidi druge, kadar plešejo. Godba, zaigraj polko!

John Bull plačuje težke milijone brezposelnim delavcem, da ostanejo mirni in "prični". Le plažuj, John, le plažuj! Prej se izmečeš, prej boš suh — kaj pa potem? Saj ni treba, da pride revolucija še jutri. Revolucija v Angliji lahko čaka do Novega leta.

Na Francoskem se je zgodilo več čudežev. Izvršujejo jih zdravniki, ki časoma premagajo vse bolezni popolnoma. To, to bo čudež! Čudeži se gode tudi v Ediso-

Protidelavska diktatura na Španskem.

Madrid, Španija. — (Paul Hoyer za Fed. Press.) — Vojska diktatura, ki jo je počel general Primo de Rivera, je naval na liberalno in delavsko gibanje na Španskem. Zdi se, da je bila stvar zasnovana s kraljevo vednostjo, kateri se je oddaljil od Španije, da je medtem prišla revolucija, nato pa se nemudoma vrnil domov, da prizna novi režim.

Znamenito je, da je militaristična klika, ki je pričela izvajati prevrat, osredotočila svoje sile na Barcelono, mesto, ki je tudi središče komunističnega in sindikalističnega gibanja za Španijo. Najljutejši boji se odigravajo v tem mestu med delavstvom in kapitalisti. Militaristična klika ni bila zadovoljna s strankarskim agitiranjem, zdela se ji je prepočasno nastopanje lastne stranke napram organiziranemu delavstvu, in aklenila je "z ognjem in mečem zatreti revolucionarno gibanje komunistov in separatistov". Če bo nova vlada obdržala svojo moč, bo delavstvo imelo še grenke dni, hujše kot kdaj prej.

Prejšnja vlada, dasi najreakcijsarnejša je nastopala v vseh ozirih proti delavstvu, vendar ne toliko, da bi se delavstvo s pomočjo mednarodne federacije strokovnih unij ne moglo pritožiti proti vladi; zdaj je delavstvo absolutno brez moči.

Kolkor je organizirano špansko delavstvo, bi ga lahko delili v tri razrede, kakor spada k term federacijam: Prva je katoliška federacija poljskih delavcev, katere je nasprotna vsakemu socialističnemu pokretu in je erodje rimsko-katoliške cerkve; druga je generalna unija delavcev s sedežem v Madridu. Ta je socialistična in verjame v evolucijo po stopnjah, in v osvoboditve delavkega razreda; tretja je narodna konfederacija delavstva s središčem v Barceloni. Ta je po značaju organizacija sindikalistov. Vlada je pod vodstvom Garcia Prieta zatirala

Ali vaš, kakaj se tvoj detek tako rad potepa s drugimi dečki in uganja razne "porednosti"? Odgovor na to in mnoge uganje v obnašanju otrok najdeš v knjigi "Ekon biogenetika", katere dobiš pri Književni matici SNP.

novi in Steinmetzovi delavnici v Ameriki. Samo v Lurdu ni več nobenega "čudeža".

Rusija krepko stopa na noge brez priznanja. Lenin in Trockij sta še živa, čeprav "umreta" dvakrat v mesecu.

Kaj je dobrega pri nas? Edison se strinja s Steinmetzom, da pride štirinast delavnik v prihodnjih sto letih. Skrbni ga le, kaj bodo počeli delavci v prostem času. Le brez skrbi, dobri Edison! V sto letih vstanejo drugi Edisoni, ki še poskrbe, da nihče ne umre radi dolgočasje. Nikar ne mislite, da pridejo za nami sami tepci.

Legionarji in kukluksi so se pobratili kakor pes in mačka. Fine! Zaprite podgaue v prazen prestor, pa se bodo kmalu same ugrizle.

Lloyd George se vozi okrog po Ameriki in deklamira o miru. Ljudje ga poslušajo in potem gredo domov spat. Lahko noč, George!

V Chicagu imamo irsko vlado, ki je "posušila" mesto. Tisti, ki niso Irci, se smejejo, Irci pa preklinjajo; — najbolj pa kolnejo irski policaji. Prav jim je!

Slovenska narodna podpora jednota gre svojo pot napredka ne glede na evljenjeje v znanih treh brigah.

Oče Kazimir pišejo v svoji "Spominski knjigi" (katero so plačali farani in za katero morajo še naknadno plačati po dva dolarja), da komaj ena tretjina čilaskih Slovencev pripada cerkvi, in še ta tretjina se deli na tri dele: eden del je mrzel, drugi je mlačen in le tretji del tretjine je gorak. Ta del pojde gorak v nebesa, toda le s pogojem, da plača Kazimiru vse davke. Bravo!

Ni vse slabo kar se godi okrog nas in po svetu. X. T. B.

slednji dve stranki delavcev, dočim katoliški uniji ni prizadeti nič hudega. Ako bo nova militaristična vlad nastopala s svojim terorizmom tudi proti katoliški uniji delavstva, to se bo šele pokazalo.

Poleg tega, da je Riverovo stremljenje za zatrtje vsakega radikalnega gibanja na Španskem, si on prizadeva tudi uničiti parlamentarno vlado na Španskem. Militaristična stranka tega tudi ne skriva, da namerava uvesti vojsko diktaturo za stalno.

Vstaja je bila vzporedna radi omajanja stolčka španskega monarha. Alfonso XIII. je bil v nevarnosti, da bo izgubil svoj "žab" radi poloma v Maroku, kjer se je armada zastoj prizdevala zatreti vstajo domačinov. Militaristična klika je obljubila, da bo kmalu naredila red v Afriki.

Pa pozor! Še današnjega položaja na Španskem se bje vrd boj med angleškim in francoskim imperijalizmom. Prav dobro je znano, da je vstaje proti Špancem povzročil francoski denar. Na španske vojske v severni Afriki se streljali Mori s francoskimi puškami in topovi. . . Angliji imajo pa zelo tesne stike s španskim prestolom in trgovino. Torej nekateri, ki precej daleč vidijo, sodijo, da kakor so Mori dobili denar od Francozov, tako so militaristični pobojniki v Barceloni bili plačani iz angleških fondov.

LISTNICA UREDNIŠTVA.

Murray, Utah. — Kakor so prebivalci Primorskga (sedanje Juljske pokrajine) postali pripadniki Italije, tako se imajo tudi ti prebivajoči in tja pristojni v silnih zadevah obračati na italijanske poslanstvo. Naslov italijanskega konzulata v Chicagu je: Italian Consulate, 1446, 72 West Adams Street, Chicago, Ill.

Analitična kritika **S. N. P. J.**

DRUGI DEL.

**Slovenske narodne pod-
porne jednote.**

Slovenska narodna podporna
jednota se je ustanovila v letu
1904, da širi principe svobodne
tržišne izbora med svojimi
člani s pravih načelom v duhu
prave demokracije in da bolj
stvari gospodarsko položaj svo-
jih članov v sedanji slovenski dru-
žbi na ta način, da prevzame rizi-
ko prezgodnje smrti, bolezní, ne-
posredne in delovne nezmožnosti.

Metoda, po kateri se prenese ri-
ziko od članov na društvo, ime-
noma zavarovanje. Zavarova-
nje je metoda, po kateri se izgu-
be posameznikov razširijo na ve-
liko skupino posameznikov. Ako
si ogledamo napravo od te stra-
ni, je zavarovanje najboljša me-
toda, s katero delavci ublažijo ne-
katera gospodarska zla, ki po-
vzročajo, da je njih položaj ne-
zastopitven v tej moderni sloven-
ski družbi.

Protekcija je takojšnja glavna
dobra, ki jo daje Slovenska na-
rodna podporna jednota svojim
članom. Zaradi tega je potrebno,
da vsak član saj nekoliko pozna
zavarovalno teorijo: kako se pra-
računijo zavarovalne pristojbine
ali premije in se seznaní s vzro-
ki za rezervni sklad. To mora bi-
ti vsakemu članu znano, ker ima
vsak član enak glas pri upravi. In
da se jednota upravlja dobro, je
potrebno za vsakega člana, da mu
je nekoliko znana teorija, na po-
dlagi katere se vodijo posli.

Slovenska narodna podporna
jednota varuje svoje člane v for-
mi posmrtninskega in bolniškega
zavarovanja in zavarovanja za
slučaj delne delovne nezmožnosti.
Vsaka teh rizik je rizika zase in
ločeno dognati ali ugotoviti. Ogled-
mo si najprej posmrtninsko za-
varovanje, njegovo teorijo in pra-
račun pristojbin s vidika bje-go-
vosti zanesljivosti. To pomeni, ako
more jednota zadostiti vsem svo-
jim obveznostim, kadar zapadejo.

Teorija posmrtninskega zavarovanja.

Posmrtninsko zavarovanje je
eno najbolj ugotovljenih vpra-
šanj na svetu. Ono sloni na rizi-
ki smrti, ki je zelo negotova za
vsakega posameznika, medtem ko
je za veliko skupino zelo ugotov-
ljena. Troški rizike za veliko sku-
pino se dajo definitivno dognati
na podlagi dognanih lestvic umr-
ljivosti.

Teorija o preračunu pristojbin.

Da se izračunijo pristojbine za
posmrtninsko zavarovanje, je tre-
ba poznati te fakte: (a) starost
zavarovanega, (b) kakšna polica
se bo izdala na njeno pravo vred-
nost, (c) lestvice o umrljivosti, ki
se bo rabila pri merjenju te rizi-
ke, (d) maksimalna obrestna me-
ra, katero misli jednota uvesti za
njene sklade.

Določene pristojbine morajo
kriti umrljivost in troške. Umr-
ljivost se nanasa na riziko zava-
rovanega, ki se lahko zgodi, dru-
gi element pa krije troške, ki mož-
no odpadejo na upravo jednote.
Pristojbine za troške umrljivo-
sti se računijo na podlagi dveh
pogojev. Prvi, pristojbine se pla-
čajo naprej, drugi, posmrtnina se
pa izplača šele le koncem perjo-
de.

Pri preračunjenju zavaroval-
nih pristojbin za troške umrljivo-
sti, je treba najprej najti čisto
posamezno pristojbino. To pome-
ni, da zavarovana oseba plača
jednoti samo eno pristojbino
jednoti ob času, ko prejme svojo
polico. Zakon za izračunjenjo po-
sameznih pristojbin je: Verjet-
nost zavarovana proti — multi-
plicirana s zneskom police, multi-
plicirana s vrednostjo enega do-
larja diskontiranega za perijodo,
ko se drži denar.

Da pojasnem ta zakon, ga il-
lustriram s primerom. Na pr. človek,
ki je star 38 let, se zavaruje za
\$1,000 posmrtnine. Povedano je
bilo na drugem mestu, v tem član-
ku, da moramo poznati štiri fak-
te, ki so v tem slučaju: Starost
zavarovane osebe je 38 let, polica
za posmrtnino se glasi na \$1,000,
lestvice umrljivosti, ki se rabi pri
preračunjenju rizike, je lestvice
Narodnega bratrskega kongresa
(National Fraternal Congress),
obresti, ki jih jednota garantira
za svoj sklad, so 4%. Da se pra-
računi čista posamezna pristojbina

ali premija se najprej račun-
tako:

1023	x \$1,000 x .961538 =	\$990.935
3381	x 1,000 x .924556 =	215.483
768	x 1,000 x .889996 =	152.242
3381	x 1,000 x .854804 =	102.141
404	x 1,000 x .821927 =	64.179
3381	x 1,000 x .790315 =	37.634
264	x 1,000 x .759918 =	20.003
3381	x 1,000 x .730690 =	9.509
19	x 1,000 x .702587 =	3.948
3381	x 1,000 x .675564 =	1.399
7	x 1,000 x .649581 =	.576
3381		

Čista posamezna premija \$896.049

V tem računu je verjetnosti
zavarovana proti — število oseb,
ki umrejo vsako leto v starosti
38 do 98 let, in započena je v
prvem stopenu preračuna kot
1023/3381 itd. Drugi stopen po-
kazuje znesek zavarovane vsote,
za katero se je zavarovala oseba
in ki znaša \$1,000. Tretji stopen
pokaže vrednost dolarja danes
s odbitkom 4% za perijodo, v ka-
teri se drži denar. Z drugimi besed-
mi, ta kalkulacija pokaže o-
bresti, ki ga prinese denar, ko je
lastna jednota. Zadnji stopen
pokaže troške posmrtninskega
zavarovanja za osebo, ko se zava-
ruje v 38 letu za \$1,000 in če pla-
ča zavarovanje s ono vsotico.

Večina ljudi pa ne more pla-
čati cele zavarovalne vsotice hkrat-
u, ampak jo lahko plačuje v let-
nih ali mesečnih obrokih. Zopet
je treba znova preračunati, da se
pronaidejo stroški zavarovanja.
Treba je izračunati sedanjo vred-
nost letnega posmrtninskega dohodka
od \$1.00 za perijodo v plačevanja
premije. Preračun je sledeči.

\$1 takoj	=	\$1.00
2358	x \$1.00 x .961538 =	.970608
3381		
1570	x 1.00 x .924556 =	.429326
3381		
991	x 1.00 x .889996 =	.260572
3381		
567	x 1.00 x .854804 =	.148409
3381		
323	x 1.00 x .821927 =	.078522
3381		
161	x 1.00 x .790315 =	.037927
3381		
73	x \$1.00 x .759918 =	.016407
3381		
29	x 1.00 x .730690 =	.006249
3381		
10	x 1.00 x .702587 =	.002078
3381		
3	x 1.00 x .675564 =	.000699
3381		

Aktualna vrednost Čet-
ne anuitete od \$1 za čas
oplačevanja premije ...\$2.650691

Zdaj je treba deliti (dividirati)
čisto posamezno premijo s se-
danjo vrednostjo letnega posmr-
tninskega dohodka (anuitete) od \$1.00
za čas vplačevanja premije, ki po-
da čisto letno premijo ali pristoj-
bino.

\$896.049
\$2.650691 = \$338.80.

Čista letna premija.

Drugi proračun je potreben,
da se izračuni čista letna premija,
da se jednota zavaruje proti iz-
gubi na prisilnih, prihajajoči od
umrlih članov, in proti izgubi o-
bremenitve, ki prihaja s jednoto
od metode vplačevanja.

(Dalje prihodnji.)

DOLŽNOST DRUŠTVENIH TAJNIKOV

Je, da vsak mesec proti poročajo
upravnstvu lista "Prosveta" vse
spremembe nastale pri društvu:
nove pristopile, umrle, člane in
nanaš pristopile in odstopile člane,
njih imena in naslova, ter vse
spremembe naslovov članov, toč-
no, da se lahko pravilno poštejejo
vredni na list. Istotako se mora
oporočiti vse spremembe za Mla-
dinski list. — Upravištvu

SLIKE IZ NASELBIN.

Star City, W. Va. — Oglasiti se
hočem, da ne bo kdo mislil, da tu
ni Slovence. Ustanovile smo si ne-
vno društvo ter ga priklopile k S.
N. P. J. V tej okolici je še precej
Hrvatov in Slovencev, ki niso v no-
benem podpornem društvu. Zato
vas vabi žensko društvo št. 506,
da pristopite v naš krog. Seje i-
mamo vsako prvo nedeljo v mese-
cu.

Naše novo društvo je zelo rev-
no v finančah iz enostavnega raz-
loga, ker smo ga ravno ustanovi-
le. Zato pa smo sklenile napraviti
izabavni večer dne sedemindvaj-
setega oktobra, kateri prične ob
sedmih zvečer v Liberty mali dvo-
rani.

Uljudno ste vabljeni vsi Slo-
vencev brez izjeme, da nas poseti-
te. Ta zabava bo nekaj novega, in
zlasti zanimivega, ker sliči se, da
bodo članice prinesle več dobrih
stvari za razprodajo. Govore tudi
o nekem basketu. Kaj bo v njem,
na vem, vsak naj pride sam in se
prepriča. Tudi plesalčinim bo u-
streženo, da bo zabava popolna.
Ne pozabite torej priti dne 27. ok-
tobra. — Članica društva št. 506
S. N. P. J.

**Frenchman's Butte, Sask. Ca-
nada.** — Žalostnega srca nam-
njam študentjem, da mi je kruta
smrt vzela ljubljeno ženo, mater
devetih otrok, Anle Paleich. Po-
kojnica je bila rojena v Novianu
v Zalni na Dolencem. Bila je le-
po in lepšica, stara sedem in
trideset let. Umrla je v bolnišnici
dne 2. oktobra ob treh jutraj po
kratkotridnevni mučni bolezni.
Zadel jo je srčni kap.

Bila je dobra gospodinja in po-
leg dela pri otrocih je pomagala
še pri vseh poljskih delih. Težko
bomo občutili njeno izgubo in
otroci, ki so stari od šestnajst let
do sedem mesecev bodo težko po-
zabili svojo mater.

Tu pokojnica zapušča brata ter
sestro v starem kraju.
Zahvaljujem se tu živčim Slo-
vencev, ki so mi prikočili v sili
tako hitro in nepriznakovano na
pomoč.

Kdaj te bomo mogli pozabiti,
draga žena in mati Ne, nikdar te
ne bomo pozabili, vedno se bomo
spominjali tvojih dobrot. Počivaj
mirno po prestatnem trpljenju.
Naj ti bo lahka semlja. V neizme-
ni žalosti s družino najja otroč-
šev sem ostal sam. — Anton Pa-
leich.

Latuda, Utah. — Naš prejšnji
tajnik jo odšel od tukaj, zato sem
jaz prevzel tajniške poole pri
društvu št. 422 Slovenske narod-
ne podporne jednote. Torej naj
se vsak član našega društva v
društvenih zadevah obrne od zdaj
naprej na mene. Odslej naprej
plačuje meni mesečna prispevko,
najboljše je, da jih plačujejo na
sejah, katerih se pridno udeležu-
je. Saj so vam znana pravila S. N.
P. J. in pomnite, da vsak, ki ne
bo plačal do 25. v mesecu, bo sus-
pendiran. To pa nima storim,
zato vas prosim, da dočasa porav-
navate. Plačati je paš treba, pa
naj bo to danes ali jutri. Torej je
boljše preskrbeti, da je assessment
plačan še prej. Če pa komu radi
tehtnega vzroka ni mogoče priti
k seji, pa naj assessment da komu
drugemu, samo da je poravnal,
zko le mogoče je pri seji.

Sodelovanje članstva pomaga
tudi tajniku, da bolje upravlja
svoj posol in če boste sodelovali
člane, storili kar je dolžnost vsa-
kega posameznega člana, pa se bo
naše društvo razvijalo v napre-
dku.

Tukajšnji bratje so pokrtovalni
in agitaciji za društvo, za kate-
rega delajo neumorno, da bi se
večalo in pridobivalo na članstvu.
Na seji so pričeli s agitacijo za
nabavo društvene zastave. Tako
smo na zadnji seji imeli še za
\$189.50 od prostovoljnih prispev-
kov, in smo še poslali po zastavo.
Kakor hitro nam jo bo rojak Ker-
šer poslal, bomo priredili veselico
s razvitjem društvene zastave.
Ob tej priliki bomo tudi povabili
vsa bližnja društva k naši slavn-
nosti, da nas bodo posetila v pol-
nem številu.

Naši člani smo kot sinovi in hče-
re ene matere — Slovenske narod-
ne podporne jednote — in kot
bratje moramo pri vsakem delu
kolikor nam je mogoče sodelova-
ti. Na ta način je sigurnejše za-
jamčen napredek društvu in
jednote.

Natančneje bom poročal dru-
žici, ker sedaj itak ne morem pi-
sati nič jasne o prihodnji naši
slavnosti. Pred drugo sejo ne mo-
remo ukreniti ničesar.

Z bratskim pozdravom! — Da-
vid Šušteršič.

La Salle, Ill. — Dne 18. oktobra
se je mudila v našem mestu komi-
sija zveznih senatorjev, kateri
je načeljeval avseni senator Mc-
dill McCormick iz Illinoisa in dru-
gi so bili senatorji Brookhart iz
Iowe, McKellar iz Tennessee in
Broussard iz Louisiane. Naloga te
komisije je, da pregleda in pre-
liče načrt za vodni kanal med Me-
hiškim zalivom in Velikimi jez-
eri v imenu zvezne vlade.

Senatorji so se prav pohvalno
izrazili o našem mestu, rekli:
"Več mest smo še obiskali, ali ta-
kih dobrih informacij kot pri vas
nismo dobili nikjer. Ni zastoj-
rečeno, da je vaša okolica dora-
tega kanala, ker že leta 1837 se je
rodila v tej okolici misel, da bi
napravili vodno pot od Michigan-
skega jezera do Mehikanskega za-
liva."

Če se ta načrt uresniči, bo indu-
strijalna bodočnost tem boljša.
Naš mesto ima na leto na prodaj
za \$3,287,000 ton blaga brez oko-
lice. Zdaj dobi naše mesto še eno
cementno tovarno. Boj, ki je tral-
jal med farmerji med Albert in
Joseph Kinder ter The La Salle
County Carbon Coal Co. je kon-
čan, ker je največje delno so-
dišče v Springfieldu odločilo, da
je cement kamen, pa ne premog.
Tako je društva ustanovljena pod
imenom Red Star Cement Co.

Delničarji društva Slovenski na-
rodni dom bodo imeli sejo dne
28. oktobra. Vajne stvari so na
programu in med drugim tudi
"Red Bird Overland". Čas je
kratek, zato se je treba potruditi
sedaj. — Poročevalec.

Is okolice Finleyville, Pa. —
Zopet se oglašam, da ne bodo ro-
jaki, zlasti pečlarji mišili, da smo
finleyvillski pečlarji še prekora-
čili vojno cono. Nismo je še in jo
tudi ne mislimo v kratkem času,
ker v tej okolici je s vsakim dnem
več pečlarjev. Največ jih je, ki
pristopijo v pečlarski klub, da so
še ubli iz zakonskega jarma. Zdaj
so vdovec pri živih ženakah.

Povišali smo pristopnino, a sa-
mo za tiste, ki so bili desertirali
iz pečlarske armade in so zopet
prišli nazaj.

Ni še dolgo, ko mi je naš pred-
sednik iz Clintona, Ind., brzoja-
vil, da ima zame pripravljeno fa-
rovsko kuharico, in če jo hočem,
da jo lahko dobim, a da mu ma-
ram takoj sporočiti. Dan posneje
pripravljam nekaj za večerjo,
(mislim, da so bili žganec), ko po-
teka na vrata — ne na vrata,
temveč na steno, ker vrat sploh
nimam — in zakliče: Frank Per-
nishek. Oglasil sem se in šel po-
gledat. Bil je pismonoša s eks-
presnim pisalom (special deliv-
ery).

Že na omotu sem poznal, da mi
je pisal Maks iz Clintona v Ind-
iani. Postrežljiv fant! Farovsko ku-
harico mi je poslal — na sliki.
Gledal sem sliki kot eigen boli
kruh, kakor bi se bil vanjo za-
maknil. Žganec na peči so pričeli
vreti in to me je predramilo, dal
sem kuharico med sobe in šel me-
kat. Ne vem, ali je bila smola ali
nepredvidnost: med mešanjem
sem kihnil, sobje so izpuštili 'ku-
harico' in padla je v — žganec.
Bil sem ob žganec in ob kuharico,
in tako mi zdaj na to ni več mogo-
če odgovoriti.

O delavskih razmerah ni vred-
no poročati. Ni najboljše pa tudi
ne najslabše. Nekateri veliki rud-
niki obratujejo vsak dan, nekaj
malih pa je, ki delajo en dan ali
po dva dni v tednu.

Neka kompanija je tu prišla
prodajati delnice. Prišli so do
mene, če hočem delati, češ, da
bom potem pri njih imel stalno
delo. To je že lepa past, na ka-
korino pa ljudje še ne nasadajo
več tako radi, ker so se isušili.
Nek Anglež je dal v stavo svoj
avtomobil. Prodajal je številke
po dolarju in jih prodal za \$400.
Na to pa je prenehal prodajati,
ostale številke vrge v stran in ta-
ko si privošči, da so mu drugi
kupili avtomobil. Mnogo je takih
zlikovcev, ki se na ta način oko-
ristijo na račun ljudskega zaupa-
nja. Pa saj niso samo med Angli-
ji, tudi med Slovenci so.

Slovenec tu v bližini je dal svoj
piano v stavo. Dobil je \$300 do
\$400 potem pa prenehal prodajati
številke. Čul sem, da sedaj ho-
če še prodati piano in celo meni
ga je ponudil, rekoč: \$400 daj, pa
je tvoj. Tako bi rad imel sitga
volka in celo ovce.

V imenu vseh prizadetih ga o-
pominjam, naj poravnajo zadevo in
uredi tako, da prizadeti dobijo
svoje. Če hoče dobiti daljne in-
formacije o tem, jih lahko dobi
pozdravljam pečlarje in šita-
telje. — Frank Pernishek.

Delavec brez delovnega čno-
pisa je kakor vojak brez puške.

Produkcija povzeta po Universal
iz Hugove nemrtne povesti "The
Hunchback of Notre Dame", ki se je
pričela v pondeljek kot sedmi teden
kazati v Shubert Pitt Theatre gleda-
lišču, je doslej svoj višek v pogledu
teh vrst del in je nedvomno zelo za-
dovoljiva za gledalce premikajočih
slik. Po izjavah najboljših kritikov je
ta produkcija absolutno popolna,
boljša od vseh del danih do danes pri
te družbi. Ekstremija na postaji
Pariškega ljudstva iz 16tega stoletja
je na široko obdelana in avtorjeva
ljubezen do ne naravnih karakterjev,
s pravilnim poznanjem človeške na-
rave je doprinesla s upostavitvijo
pravih karakterjev skoro neverjetni
višek. Naredil je iz "Quasimoda"
veliko zmešnjavo, tako da se je ravn-
je to dramatični triumf v prenosu-
jih pomembnosti je vsekar vsee-
no zelo simpatična. Če se ne dru-
gaga njegova povest je vredna spo-
štovanja potem privlačnosti pravih
karakterjev. Vendar pa kakor do-
ber mislec je bil je napravil vsa stvar
protagonistično s ljubimi polna pri-
jubljeno naprednega vojaka v
armadi Louis'a 12 in za malo eigan-
sko pisalno vagojeno med reparji
pariskega nižjega podzemeljskega
aloja.

Vsaga apokrifovna vreden je di-
rektor in produktor za velik način
se pokažejo vse zaupnosti in delo ka-
njere vseh mogočnosti tega velikega
plastila drame. Vse to veliko ogrod-
je, ki je izdelano v pomoč za izpol-
nitve tak scen so bile pritrjene do
sodnje besede v studiju arhitekture.
Igralci je popolnoma enak vdomil-
lji in arhitekturni povesti in njuni li-
kalnih postavank. Len Chaney pred-
stavlja Quasimoda v resničnem in
pravem karakterju. Patsy Ruth Mil-
ler je prava popolna slika ciganskega
dekleta, Emeralds in Norman Kerry
sta krasna in prijazna ljubima, Cap-
tain Phoenix. Drugi v igri so Er-
nest Torrence, Nigel de Bruiler, Ray-
mond Alton in Brandon Hurst.
Predstava se vrši dvakrat dnevno ob
8:15 in ob 8:15 popoldne. (Adv.)

NOVELTY **PLES** ki ga priredi **Društvo št. 1, S. S. P. Z.**

v soboto, dne 27. oktobra 1923
V NARODNI DVORANI,
vogal Racine ul. in 18. ceste.
VSTOPNICA 50c ZA OSEBO.
Začetek ob 8. uri zvečer.

Novelty Danes je nekaj novega
med našim narodom, ples za mla-
de in stare, poln zabave za plesal-
ce in gledalce.

NOVELTY **PLES**

Vabilo na Plesno Veselico
katero priredi
Žensko društvo "VENERA"
številka 192, S. N. P. J.
v nedeljo dne 28. oktobra 1923 v South Turn dvorani,
471 National Ave., Milwaukee, Wis.
Začetek veselice točno ob 3 uri popoldne.
Vstopnina za moške in za ženske po 45c.

Uljudno vabimo sosedna društva, rojake in rojakinje domače
iz Milwaukee in bližnje okolice, da nas posetijo v običnem številu.
Kakor veselje bo skrbel veselilni odbor, da bodo vsem dobro postre-
ženo. Igrala bodo izvrstna godba. Pridite vsi! Na evidenca pri
veselici dne 28. oktobra t. l. klife
ODBOR.

Vabilo na Vinsko Trgato in Ples
katero priredi
DRUŠTVO "JAN HUS" ŠT. 321, S. N. P. J.
V WARREN, OHIO,
v soboto dne 27. oktobra, t. l. v George Clanda dvorani
na Cedar Street, Warren, Ohio.

Uljudno vabimo člane in članice, kakor tudi vse društva in
slavne obitavne domače in bližnje okolice, da se te naše veselice
poinostevino vdeležijo.
Začetek veselice ob 8 uri zvečer.
VSTOPNINA za moške 50c, dame prosto vstopnice.
Pridite vsi, na zabavo, vse kar leze in kar gre, uljudno vabi
ODBOR!

KJE SE NAHAJA?
Mati Jožefa Mislej iz Orehovec
št. 10, občina Št. Vid pri Vipavi,
Julijaka Benedija, Italija, 188c
svojega sina Franceta Mislej.
Naj se nemudoma izglasi, ter svo-
ji materi naznani svoj naslov kje
se nahaja, ali pa bratranec Raf-
aelu Rosa, 995 E. 141st Street,
Cleveland, Ohio. (Adv.)

Srečni dom
Za me, za vas in srečni dom
vseh naših prijateljev:
Zapadna kolonizacija v Cor-
ning, Kalifornija, nudi vam dom
kjer raste vse, kar raste kje dru-
gje, pridela se več in proda se
vse. Zapadna kolonizacija v Cor-
ning, Kalif., ima še zemlje dovolj,
da osreči naše rojake, ki si želijo
srednega, veselega doma. Kjer so
vsele 300 solčnih dni v letu.
Cene zemlji se dvigajo od dne
do dne. Pišite takoj, še danes po-
pojasnila, katera vam dragovolje
daje vaš rojak:
FRANK BUDNER
za
Western Colonization Co.
Corning, California.

DOMAČA ZDRAVILA
V vsaki imeni jedine človeka, Knappe
jedneno bave in izpopolnjevanje doma-
čevila, kateri pripravijo mar. Knap-
v Italiji

DOMAČI ZDRAVNIK
Pišite po brezplačni karti, v kateri so
zakratko popisane vsake rastline za kaj
se rabi.
Pristni starokrajški ribiški sa-
Repo, s dvema nečema... \$1.10
MOTIKA, domačega kranj-
skega izdelka... 30
Na vsaki imeni človeka grozdje, fige
in brinjeve jagode. Pišite na eno.
Blago pošiljam poštne preste.
MATH. PEZDIR,
Box 772, City Hall Sta.,
New York, N. Y.

NOVE SKLADBE
Ravnokar smo dobili
nove Piano Rolle in
Gramofonske plošče:
"Na Jedrinski Obali", Valček
"Ohljaja Krasotica",... Mari
"Miramarika",... Manjina
"Vamirina s zibel",... Polka
"Blaži valček",... Valček
Dobro se tudi s notami za pla-
no, cena notam je po 20c ko-
mad. Kole—Plošče po 75c ko-
mad.
Vsi uporabi omenjeni komadi
so originalne kompozicije ro-
jaka Victor Lisjak iz Cleve-
land, Ohio. Nektore so sedaj že
svetovno znane.
Ljubitelji glasbe naj si jih
narode. Narodni ja. prihodni
Money Order ali gotov denar v
priporočenem plinu.
VICTOR LISJAK,
ADDISON MUSIC HOUSE
1206 Addison Rd., Cleveland, O.

ED & DAVIDSON BROS.
BURGH, PA.

